

Брой 5 (1934)

Май 2017 г.

Година LVIII, ISSN-0205-0943

Цена 0.80 лв.

Туристическият вестник

www.btsbg.org

Издание на БТС

"Спасявайки делото на Св. св. Кирил и Методий, България е заслужила признателността и уважението не само на славянските народи, но и на света. И това ще бъде така, докато човечеството влага истинско съдържание в думите напредък, култура и човечност..." проф. Роже Бернар

На 22 април се проведе: **50**-ият Юбилеен конгрес на **БЪЛГАРСКИЯ ТУРИСТИЧЕСКИ СЪЮЗ**

Юбилейният 50-и конгрес на БТС се състоя на 22 април – Международния ден на Земята, в залата на Рехабилитационния център „Здраве“ в гр. Баня. Работата му започна с химна на Сдружението „Балкани, дигайте се...“, изпълнен от Йодлеровия състав на хор „Планинска песен – Филип Аврамов“. Приветствие от името на Туристическо дружество „Баня“ поднесе Николай Александров. Сред гостите на конгреса бяха Ирена Георгиева – заместник-министър на туризма, Ваня Рътарова – зам.-директор на Природен парк „Витоша“, Ваня Кастрева – началник на РУО на МОН в София, проф. Иван Лалов – бивш председател на БТС, Любомир Каракановски от БЧК, който връчи на председателя на БТС Алексей Стоев почетна грамота.

Поздравителни адреси бяха получени от Министерството на образованието и науката, от Изпълнителната агенция по горите и БЧК. Медал за особени заслуги бе връчен на акад. Христо Григоров – председател на БЧК, и на Димитър Гочев – председател на Сдружението на туристическите хора в България.

Председателят на БТС доц. д-р Алексей Стоев откри конгреса, в работата на който взеха участие 116 туристически дружества от общо 154 членове на БТС. Присъстваха и 50 гости без право на глас при избора на ръководни органи на Сдружението и на Инспектората.

Предварително обявеният дневен ред съдържаеше няколко точки: Приемане на отчета за дейността през 2016 г.; Обзорен анализ на цялостната дейност на БТС между двата конгреса; Финансов отчет за 2016 г.; Приемане на бюджета за 2017 г. и утвър-

ждаване на проект за бюджет за 2018 г.; Приемане на отчета за дейността на Инспектората на БТС за 2016 г.; Обзорен анализ за цялостната дейност на Инспектората между двата конгреса; Предложение за приемане на нови членове на Сдружение „БТС“; Приемане на Основни насоки за работата на БТС за периода 2017-2022 г.; Избор на нови ръководни органи – Председател и Управителен съвет и Избор на нов контролен орган (Инспекторат). Делегатите гласуваха решение приемането на новия Устав да остане за следващото Общо събрание през 2018 г., за да може Проектоуставът да бъде предоставен на туристическите дружества за обсъждане и да се осигури повече време за прецизиране на текста.

В изказването си изпълнителният секретар на БТС Веселин Цанков наблегна на необходимостта да се адаптира дейността и идеологията на Съюза към съвременните реалности и това да стане с общото участие на

всички. „Новото време изисква нов начин на действие и комуникации – подчерта той. - Необходимо е да се изработи нов интерактивен сайт, чрез който ще се получава не само бърза и актуална информация, но и ще има възможност за обсъждане и обратна връзка между туристическите дружества по места и ръководството на БТС, като това ще доведе до сверяване на позициите им. Друг акцент е взаимодействието с държавните органи. Не можем да продължим с гол ентузиазъм. Ако получим подкрепата на държавната власт, ще вдъхнем живот на материалната база, която имаме, и Учебният център в Маловица би могъл да се превърне в международна школа.“

Според председателя на Инспектората Валентин Симов в Отчетния доклад за дейността на БТС няма нито ред за дейността на УС за периода 2012-2015 г., колко решения са взети и колко от тях не са изпълнени. „Занапред трябва да се кон-

центрираме върху 4 стъпки: държава, БТС, туристически дружества, контрол върху документите. БТС трябва да бъде инициатор на Закон за маркировката. Трябва да започнем да изграждаме доверие между нас. Да има пълна прозрачност. Да поемем пътя напред всички заедно“ – заяви той.

Включвайки се в дискусиата, делегатите откровено говориха за проблемите. Именно в нережисирания диалог се чува въпроси, констатации, мнения и предложения, които доказаха, че БТС има своите върхове и кризи, но като Сдружение с дълголетна история и традиции продължава да обединява следовниците на Щастливца. Това, че членската маса на БТС се стоплява, това, че младите хора все още не са приобщени, това, че има неоснователни претенции от трети лица и структури към материалната база – са само част от препъникамните пред организацията. Наистина са трудни времената за Сдружението, коментира-

ха делегатите, но едновременно с това те ясно дадоха да се разбере – и по време на дискусиата, и в разговорите в кулоарите, че има перспектива през Сдружението и ключовата дума наистина е „заедно“.

На конгреса бяха издигнати три кандидатури за председател на БТС – на Валентин Заяков, Васил Иванов – Лучано и на досегашния председател на БТС доц. д-р Алексей Стоев, който огласи ха пред делегатите своите платформи. След балотаж, на който се явиха Валентин Заяков и Алексей Стоев и след решението на делегатите за тайно гласуване за председател, бе избран доц. д-р Алексей Стоев, който заяви: „Обещавам ви 50% успеваемост от това, което сме заложили като цели. Ще работя с всички и за лошо, и за хубаво. Трябва да върнем доверието на хората по места. С ТД „Никола Симов“ започна процесът на оздравяване на Съюза.“

Още по темата
на стр. 2-8

ОБЗОРЕН АНАЛИЗ НА ЦЯЛОСТНАТА ДЕЙНОСТ НА БТС МЕЖДУ ДВАТА КОНГРЕСА (2012-2017 г.)

Уважаеми колеги,

Изминаха пет години от провеждането на 49-ия конгрес на Българския туристически съюз. През този период промените в общественно-политическия живот и в изпълнителната власт се отразиха неминуемо и на БТС.

През 2013 г. настъпиха изменения в Закона за туризъм. Беше необходимо всички туристически дружества да се пререгистрират отново в Националния туристически регистър на Министерството на туризма. Това не само че е едно от условията за членство в БТС, но и дава възможност да кандидатствате по проекти от Европейските програми или да бъдете партньори на общини, институции, организации и др. Въз основа на промените в Закона и по инициатива на Министерството на туризма беше изготвена Наредба за образованието, практическата подготовка и професионалната квалификация за упражняване на професията „Планински водач“. В обсъждането участваха представители на Министерството на туризма, Министерството на образованието и науката, Министерството на младежта и спорта и обществени организации, работещи в областта на туризма. Тук е мястото да споделим, че Наредбата е изготвена за планински водачи, за които това е професия и които работят самостоятелно или в туроператорски фирми. Необходимо е да се направят постъпки пред Министерството на туризма да бъдат разграничени планинските водачи, които са в системата на БТС, тъй като дейността им е в сферата на социалния туризъм и не е комерсиална.

От 1 август 2016 г. влязоха в сила промените в Закона за физическото възпитание и спорта. В него е записано, че министърът на образованието и науката, съгласувано с министъра на младежта и спорта, определя задължителните изисквания за осъществяване на детския и ученически социален туризъм, организиран от институциите в системата на предучилищното и училищното образование.

През 2016 г. бяха приети промените в закона за ЮЛНЦ, които ще влязат в сила през 2018 г. Регистърът на сдруженията с нестопанска цел в обществена полза ще бъде закрит в Министерството на правосъдието и ще бъде преместен в Агенцията по вписванията.

Отмяната на Наредба № 7 на Министерството на образованието и науката и отпадането на модул „Туризм“ почти доведоха до отстраняването на БТС от училището, като изключим някои туристически дружества, които решават проблемите на място.

През целия петгодишен период Българският туристически съюз, освен от законите, касаещи БТС, се ръководеше и от Насоките, приети на 49-ия конгрес на БТС, за периода 2012-2017 г., които начертахме както главните цели, така количествените и качествените показатели за оценка на постигнатото. Основните цели и задачи, които се поставиха, са: утвърждаването на БТС като авторитетно, ефективно, организирано, модерно сдружение на туристическите дружества и фактор за развитие на социалния туризъм; обвързване на дейността на Сдружението с Европейския съюз - участието на БТС в Европейски програми и проекти; стимулиране и насърчаване на видовете туризъм.

Въпреки липсата на подкрепа от страна на повечето институции и липсата на финансови средства, успяхме да осъществим проявите от Националния календарен план със собствено финансиране и целенасочени усилия.

ОРГАНИЗАЦИОННО СЪСТОЯНИЕ НА БТС

На основата на Устава и решенията на Конгреса и Общите събрания, БТС се развива като сдружение в обществена полза. Съгласно ЗФВС и Устава на БТС тези дружества, които не се пререгистрираха в обществена дейност, отпаднаха от регистъра на БТС.

През отчетния период туристическите дружества в Сдружение „Български туристически съюз“ от 173 (с отпадането и изключването на 19 дружества) в момента наброяват 154. Те всички са регистрирани в обществена полза и са вписани в регистъра на Министерството на правосъдието, а 87 туристически дружества са регистрирани в Министерството на туризма.

Справка по години:

2012 г. - 176 сдружения.

2013 г. - 158 сдружения.

2014 г. - 161 сдружения: 156 туристически дружества, 2 федерации, Сдружението на туристическите хорове в България, Сдружението на алпинистите ветерани в България и Българската асоциация по спелеология.

Продължава на стр. 3

Дискусията без

Георги Христов от ТД „Добротица“ – гр. Добрич, зададе въпроса, какво ги въннува, обикновените туристи, и в изказването си напомни, че това са маршрутите, маркировката и хижите. Масово в тях липсват ценоразписи, книги за регистрация не се водят, не се прави от наемателите и отстъпка за членовете на БТС или ако се прави, тя е символична – 1 лев. Никой не упражнява контрол на наемателите, с които е сключен договор.

Според Атанас Величков от ТД „Момчил юнак“ – с. Момчиловци, усилията на ръководството на БТС трябва да се насочат към подпомагане на туристическите дружества.

„Съсредоточили сме се в обновяване на маркировката и развиването на вело- и пешеходен туризъм в планината Люлин“

- каза Светослав Зафиров от ТД „Люлин“, гр. Баня. - Постабили сме си за цел да направим интерактивна карта. Призоваваме БТС да продължи диалога със Столичната община, за да се развива туризмът в район Баня.“

Според Тошко Маркин от ТД „Бонония“ – гр. Вудин, по-голяма част от туристическите дружества са оставени на произвола на съдбата. „Отдавна при нас не е стъпвал човек от Централата на БТС. Важно е в ръководството да влязат млади хора с добро образование.“

Цецо Миньовски от ТД „Грамада“ – с. Скравена, бе категоричен: „Всички ние трябва да покажем, че сме живи. Да привлечем младите хора. Те да разберат, че не дискотеките са раят, а раят е туризмът. Дайте да вървим напред и да тър-

сим решения“ – призова той гелатите.

В изказването си Петко Топев от Федерацията по катерене и алпинизъм заяви: „Материалната база се стопява с много бързи темпове. БТС има един много ценен капитал и това е марката „БТС“. Да загубим българското училище, означава да ликвидираме БТС.“

Стефан Иванов от ТД „Росица Мазалат“ – гр. Севлиево, прикани членовете и ръководството на БТС да се ускори процесът по изработване на новия Устав. Колкото до стопанисването на хижите, той заяви, че туристическите дружества, като стопани на хижите, трябва да се грижат за тях, но е необходимо да се регламентират взаимоотношенията между гържавните органи и БТС в тази насока.

Веселин Цанков – изпълнителен секретар на БТС: „Новото време изисква нов начин на действие и комуникации“

Делегатите гласуват

ретуш

Кандидатурите и на Валентин Заяков и Васил Иванов - Лучано бяха на вниманието на делегатите при избор за Председател на БТС

Дискусиите продължават и в кулоарите

Списъкът с номинираните за УПРАВИТЕЛЕН СЪВЕТ съдържа 45 имена, от които след гласуване бяха избрани:

За Председател на БТС бе преизбран **доц. г-р Алексей Стоев**

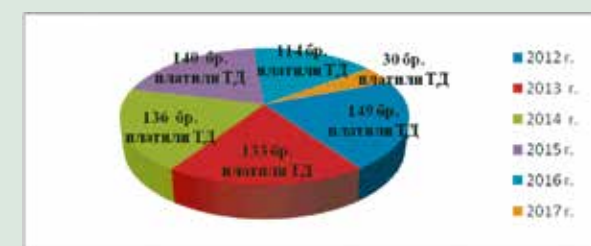
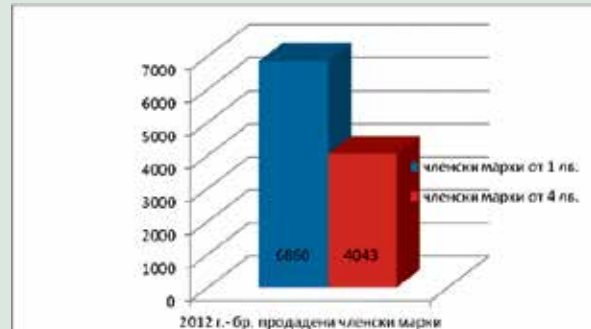
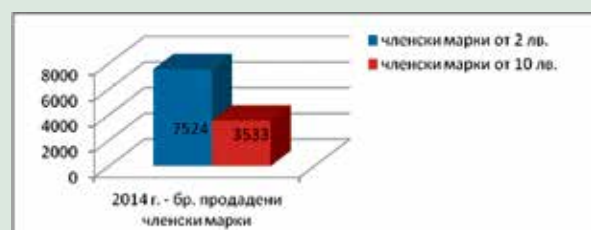
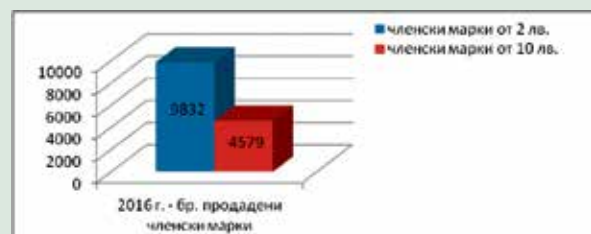
Атанас Сивков, председател на ТД „Черноморски простори“, Варна – досегашен член
Ваня Кастрева, началник на Регионалното управление на образованието, София-град – нов член
Веселин Цанков, изпълнителен секретар на БТС - досегашен член
Владимир Солаков, председател на ТД „Орфей 1970“, гр. Девин – нов член
Георги Петров, председател на ТД „Руен“, гр. Пловдив, и председател на Сдружението на алпинистите ветерани в България „Маловица“ - нов член
Жельо Желев, председател на ТД „Орлово гнездо“, гр. Казанлък – нов член
Зорница Радонова, директор на дирекция в БТС и и.г. председател на Сдружението на туристическите хорове в България – нов член
Карел Маринович, председател на ТД „Приста“, гр. Русе - досегашен член
Красимир Статков, председател на ТД „Берковица“, гр. Берковица – досегашен член
Мая Величкова, председател на ТД „Триградски скали“, Триград - нов член
Паскал Паскалев, председател на ТД „Трапезица 1902“, гр. Велико Търново – досегашен член

Доц. Стоян Сталева, юрист, доцент по право, дипломат – нов член
Доц. Тодор Тодоров, преподавател във Варненския свободен университет – досегашен член
Христо Абаджиев, председател на ТД „Осогово“, гр. Кюстендил - досегашен член

ЧЛЕНОВЕ НА ИНСПЕКТОРАТА
Георги Димитров, секретар на ТД „Трапезица 1902“, гр. Велико Търново – нов член
Георги Гацин, председател на ТД „Сърнена гора“, гр. Стара Загора – нов член
Георги Пигов, председател на ТД „Вихрен“, гр. Банско – нов член
Валентин Симов – досегашен Председател на Инспектората
Иванка Стефанова, член на УС на ТД „Рилски турист“, гр. Самоков – досегашен член

Семейството на БТС се увеличи с нови членове

Конгресът прие за нови членове на БТС следните туристически дружества:
 ТД „Сютка“ – гр. Ракитово,
 ТД „Враца“ – гр. Враца,
 ТД „Под звездите“ – гр. София, и възстанови членството на:
 ТД „Ален мак“ – гр. Бургас,
 ТД „Никола Симов“ – гр. Търговище,
 Българска федерация по туризъм, Българска федерация по катерене и алпинизъм и ТД „Средногорец“ – гр. Брезово.

2015 г. - 162 сдружения, 157 туристически дружества, 2 федерации, Сдружението на туристическите хорове в България, Сдружението на алпинистите ветерани в България и Българската асоциация по спелеология.

2016 г. - 154 сдружения, 149 туристически дружества, 2 федерации, Сдружението на туристическите хорове в България, Сдружението на алпинистите ветерани в България и Българската асоциация по спелеология.

Подновен бе патентът на Националното движение „Опознай България - 100 национални туристически обекта“. Имаме запазена марка в Патентното ведомство на „Нова туристическа библиотека“.

Ежегодно се изпълнява процедурата за продължаване на лицензията на туристически оператор - туристически агент.

За периода 2012-2017 г. са проведени общо четири Общи събрания на Сдружение „БТС“, както следва:

18 май 2013 г. - гр. София, Баня - Редовно отчетно ОС
 17 май 2014 г. - гр. София, Баня - Редовно отчетно ОС
 9 май 2015 г. - гр. София, Баня - Редовно отчетно ОС
 28 май 2016 г. - гр. София, Баня - Редовно отчетно ОС

СПОРТНО-ТУРИСТИЧЕСКА ДЕЙНОСТ НАЦИОНАЛЕН КАЛЕНДАРЕН ПЛАН

В годините между двата конгреса дейността на Съюза беше посветена на честването на 120 години организиран туризъм в България, 165 години от рождението на Иван Вазов, 50 години от създаването

Продължава на стр. 4

на Националното движение „Опознай България - 100 национални туристически обекта“, 55 години вестник „Ехо“, 55 години туристическо хорово пееие в България, 70 години Национален туристически поход „По пътя на Ботевата чета - Козлодуй - Околчица“ и инициативата „София - Европейска столица на спорта - 2018“.

Всички национални прояви са финансирани - частично или изцяло - от бюджета на БТС. От години наред кандидатстване ежегодно с проект за финансиране на Националния календарен план. Проектите се подготвят по всички правила и изисквания, дадени от Министерството на младежта и спорта, но се отхвърлят неоснователно. Крайно време е да се изяснят отношенията между министерството и БТС, за да не лишаваме от финансиране голяма част от проявите, включени в Националния календар. А и не само това. Пред нас стои главната задача - развитието на спортно-туристическата дейност с цел привличане на все повече младежи, които търсят разнообразието и тръпката от планинарските спортно-туристически дисциплини. Много от младите хора се обединяват в клубове и практикуват планинско колоездене, планински маратон, делта- и парапланеризъм и др. Но те не припознават БТС. Необходимо е да положим усилия, за да ги привлечем към туристическите дружества. Това са планинарски спортове, които биха могли да бъдат част от дейността на Съюза.

РАБОТА С УЧАЩАТА СЕ МЛАДЕЖ И РАЗВИТИЕ НА УЧЕНИЧЕСКИЯ ТУРИЗЪМ

Една от най-важните задачи пред БТС и туристическите дружества остава работата с учащата се младеж и развитието на ученически туризъм. Голяма част от подрастващите участват в националните прояви, които са залегнали в Държавния спортен календар на Министерството на образованието и науката. Необходимо е те ежегодно да се разнообразяват, да се включват нови елементи в тях, за да се поддържа интересът към проявите.

През последните години все повече млади хора се увличат по екстремните спортове. За да ги привлечем и задържим при нас, е необходимо да се съобразяваме с техните желания и потребности. Живеем в 21-и век. Българският туристически съюз трябва да се развива и да отговаря адекватно на новите предизвикателства, които стоят пред нас.

И тук е мястото да отбележим, че не използваме пълноценно контактите и възможностите за развитието на ученически туризъм. Годици наред сме работили за една обща цел - развитието на ученически туризъм в училище. За съжаление това ни беше отнето с лека ръка. Модул „Туризм“ в училище вече не съществува. Трябва да се търсят обиколни действия, за да може преподавателят да изведе учениците в парка, да не говорим за планината.

Необходимо е да се подновят разговорите с Министерството на образованието и науката, да се подпише Споразумението за спортно-туристическа дейност сред учениците, за да може туризмът да влезе през официалния вход в училище, за да стигнем до естествения потребност на нашите деца за повече време сред природата. Прекарването на свободното им време навън е за предпочитане, вместо да седят часове наред пред компютрите, което доказано вреди на тяхното здраве.

УЧЕБНА ДЕЙНОСТ

Вече 65 години БТС подготвя кадри за обслужване на туристическата дейност. Стремим се да осигурим по-високо качество на предлаганите обучения. Подборът и подготовката на кадри е важна и постоянна задача. Усилията ни са насочени преди всичко към увеличаване ядрото от специалисти и компетентни кадри в туристическите дружества.

Подготовката на кадри се осъществява в Учебните центрове „Маловица“ - Рила, „Момина крепост“ - на ТД „Трапезица 1902“ - Велико Търново, „Тешел“ - на ТД „Родопея“ - с. Ягодина, и „Академик“ - на ТД „Академик“ - Варна.

В тях се подготвят, организират и провеждат семинари и кръгли маси. През последните години интересът към професията на планинския водач се повиши значително. Това се вижда и от табличното изображение. Преди няколко години едва събирахме минимална група за обучение, а сега се налага участниците в обучението да се разделят на групи.

Целта на Съюза е в бъдеще да разшири дейността на централите, като се кандидатства в Националната агенция за професионално образование и обучение за лицензиране на нови професии, включително и инструктори по видовете спортове: ориентирание, алпинизъм, туризъм и спелеология. Така желаещите ще могат да повишат своята професионална квалификация и да получат документ, който има стойност в Европейския съюз.

НАЦИОНАЛНИ КУЛТУРНИ ПРОЯВИ И ТУРИСТИЧЕСКА ХУДОЖЕСТВЕНА САМОДЕЙНОСТ

Още от самото създаване на Българския туристически съюз културните прояви и туристическата

Продължава на стр. 5

Доц. д-р Алексей Стоеф, председател

Реформите в БТС нямат алтернатива

Уважаеми делегати, съгласих се да бъда номиниран за председател на БТС за този мандат, който следва отпук нататък, главно заради това, защото на мен се падна една изключително тежка и сериозна стигма. Тя беше и житейска, и управленска. Всъщност аз наследих мандата на нашия предишен председател Костадин Паскалев, който една година след управление на Съюза си подаде оставката. И помнете, че направихме извънреден конгрес, на който ние се кандидатирахме с колежата Димитър Гочев и вие предпочетохте мен. Тогава наистина бях изпълнен с оптимизъм, че много бързо нещата могат да бъдат подредени в нашия Съюз. Този оптимизъм и светлите надежди, които бяха свързани със заветите на Алеко и Вазов, рухна много бързо, когато успях да видя първите документи след смъртта на нашия изпълнителен секретар Венцислав Угев. И заявявам пред вас, че моето съгласие да се кандидатiram за нов мандат е свързан главно с това - да продължи тази вътрешна реформа, този вътрешен катарзис в организацията, който започнах аз и Управителният съвет, ръководен от мен през тези четири години до успешен край. Защото е много хубаво да имаме чисти отношения с министерствата, само че нали знаете, когато отидеш и се представиш, министърът вече

Председателят на БТС доц. д-р Алексей Стоеф получи Почетна грамота от Председателя на БЧК акад. Христо Григоров

се е подготвил и той казва: да, ама вие дължите 300 000 лева данъци. Да, ама вие не сте си платили тук не знам си какво... И много бързо от много хубава организация ние се превръщаме в маргинали и в нежелани гости в кабинетите на тези държавни институции. Затова не ни вървят нещата в тези министерства. И ако ние не си изчистим вътрешния двор - те ще продължават да не вървят.

По отношение на изпълнението на Календарния план - тук нещата са ясни, те са написани в доклада и вие виждате, че въпреки сериозните колебания, които ние имаме вътре в организацията, проявите са се осъществили - не само през 2016 г., но и през

целия мандат на този Управителен съвет от 2012 г. до сега.

Но ключовите неща са: ние да изчистим всичките дължими суми към държавата и към общините (а те не са никак малко), да спрем с тези безкрайни съдебни преследвания, които знаете до какво доведоха, и съответно да се мобилизира целият вътрешен състав така, че във всички тези отношения с министерства и с общини да имаме правилния подход.

Добре е да говорим за ученически туризъм. Дълго време бях председател на Комисията за ученически туризъм. И получавах от поредица министри много благи и хубави пожелания. Ние успяхме да постигнем

Конгресът бе открит с Химна на БТС „Балкани, дигайте се...“, изпълнен от Йодлеровия състав на хор „Планинарска песен - Филип Аврамов“

на БТС, преди вота:

един-единствен успех в Министерството на образованието благодарение на личното приятелство на проф. Иван Лалов с тогавашния министър на образованието Димитър Димитров. Ако не беше проф. Лалов, нямаше да се сключи онова знаменито Споразумение и нямаше да можем по-късно да извоюваме трети учебен час в модул "Туризм". Всичко това по-късно загубихме. Загубихме, защото към нас не проявяваха интерес няколко поредни министри. Защото имаше проверка от АДФИ, защото имаше различни съдебни преследвания срещу БТС и т.н. Тоест, всичко пак опира до това лице, което ние имаме за предържавата като евентуални

партньори.

И така, уважаеми делегати, моля за вашия вот, надявам се, че заедно с Управителния съвет, който вие ще изберете, ще можем наистина да доведем нещата до добър край.

Те са много тежки и много сериозни. Видяхте, че не се правят лесно, видяхте, че донякъде има и вътрешна съпротива, но така или иначе, реформите нямат алтернатива в нашия Съюз. Ако ние не се реформираме и ако ние наистина не станем истинска организация, регистрирана по Закона за юридическите лица с нестопанска цел, нямаме никакъв шанс да успеем в нито едно наше начинание.

И накрая, искам да кажа, че аз,

като председател, ако ме изберете, ще воювам за едно-единствено нещо – забравям за помощите, които могат да ни дават Министерството на младежта и спорта, Министерството на образованието и науката, Министерството на околната среда и водите и т.н. Списъкът е много дълъг. Ние имаме вътрешен ресурс и ви обещавам, че ако бъда председател, ще впрегна целия вътрешен ресурс на организацията – като имоти, като възможности за писане и печелене на проекти, за да можем ние наистина да бъдем финансово независими. Ако не бъдем финансово независими, нямаме никакъв шанс да се превърнем в модерна и значима организация.

След вота:

"Обещавам, че на следващото Общо събрание след една година, ако нямаме поне 50% успеваемост на заложените цели за 5-годишния период, аз ще си подам оставката" – заяви преизбрания председател на БТС Алексей Стоев.

РЕПУБЛИКА БЪГАРИЯ
Министър на образованието и науката

ДО
ДОЦ. Д-Р АЛЕКСЕЙ СТОЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА БЪЛГАРСКИЯ
ТУРИСТИЧЕСКИ СЪЮЗ
22 април 2017 г., София

УВАЖАЕМИ ДОЦЕНТ СТОЕВ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА,

Поздравям Ви с провеждането на 50-и редовен конгрес на Българския туристически съюз (БТС).

В историята на съюза със златни букви са записани дните на Алеко Константинов - "Опознай Родината, за да я обичаш", които са актуални и днес. За 122 години Българският туристически съюз се утвърди като една от най-активните обществени организации. Със своята изумителна спортна, туристическа и изследователска дейност, с обществените инициативи, със спортните и младежки програми БТС заема важно място в обществения живот на българите.

За мен е чест и удоволствие да приветствам участниците в това юбилейно събитие, което събира на едно място спортни дейци, любители на планината и планинзма, които с работата си насърчат развитието на туризма, отглеждат, разкриват, обща със природата и екологичната дейност.

Пожелвам на Вас и всички членове на сдружението много здраве, енергия и успешна работа.

ПРОФ. НИКОЛАЙ ДЕНКОВ
Министър на образованието и науката

художествена самодейност са заемали важно място в дейността му. Фактът, че Сдружението възниква като културна организация, е от изключително значение. През последните години, освен Националният песнен празник „Песните на България“, се утвърдиха и много регионални празници: „Прекрасна си, мила Родино“ на ТД „Орлово гнездо“ - Казанлък, „Самоков - бялата порта на Рила“, „Елате в Плевен“ на ТД „Кайлъшка долина“ - Плевен, „Средногорско ехо“ на ТД „Сърнена гора“ - Стара Загора, „Слава Вам, будители“ на ТД „Шипка“ - Пловдив, Празникът на Божура на ТД „Камъка“ - Горна Оряховица, „Празник на Малината“ на ТД „Берковица“ - Берковица, Празникът на „Мокрите хорове“ по течението на река Дунав и Черноморието, Песенният празник на ТД „Магарски конник“ - Шумен.

Ежегодно се раздават най-престижните музикални награди „Филип Аврамов“ в две категории: „Поклон, природо“ - за хорово пеене, и категория „Творци и природа“ - за автори на текстове на туристически песни.

Пред Сдружението на туристическите хорове стои един основен проблем - застаряването на туристическите хорове, групи и състави. Необходимо е да се влезе в контакт с Министерството на образованието и науката и да се положат усилия за подмладяване на хоровете и създаване на училищни хорове. Трябва да се търсят пътища за финансиране на дейността на Сдружението, за да може хоровете да имат повече изяви и да популяризират туристическата песен. Досега по-голяма част от тях се самофинансират.

За всички годишнини или юбилеи на туристически дружества са награждавани дейтели на туризма по предложение на дружествата и след утвърждаване от УС на БТС.

БЪЛГАРСКА ФЕДЕРАЦИЯ ПО ОРИЕНТИРАНЕ

Българската федерация по ориентиране през отчетния период продължава да се развива все по-добре. Увеличава се броят на картотекираните състезатели, нараства и числото на клубовете по ориентиране. Все повече учащи се и младежи се увличат от този спорт.

Много са завоюваните отличия в международни състезания. Най-големи са успехите в ски ориентирането. Станимир Беломъжков има много призиви класирания в европейски и световни първенства и кръгове на Световната купа, в резултат на което през последните четири години завършва три зимни сезона като водач на световната ранглиста. Отлично се представят и някои от младите състезатели. Най-голям е успехът на Андрия Дякова, завоювала сребърен медал на Европейското юношеско първенство. За отбелязване е и постижението на Цветан Димитров - три пъти Световен шампион при ветераните.

Българският национален отбор е несменяем победител на всички проведени досега първенства на Югоизточна Европа.

БЪЛГАРСКА ФЕДЕРАЦИЯ НА ТУРИСТИТЕ ВЕТЕРАНИ

Работата на Българската федерация на туристите ветерани се ръководи от Националния туристически календар.

Федерацията участва в много национални и регионални прояви. Членовете на федерацията се включват активно и в националните прояви на Българския туристически съюз.

Прави впечатление стремежът на ръководствата на клубовете да провеждат срещите на тяхна територия, чрез което колегите се запознават, обменят опит и едновременно с това разглеждат забележителностите в региона, в който се провежда срещата.

Членовете на федерацията и клубовете нарастват. През годините на отчетния период са се завилили абонаментите на вестник „Ехо“, въпреки затрудненото финансово състояние на туристите ветерани.

Засилва се и интересът на носителите на златни, сребърни и бронзови значки към Националното движение „Опознай България - 100 НТО“. Наблюдава се по-голяма активност в сравнение с предходните години.

Българската федерация на туристите ветерани има една постоянна членска маса, която с всяка изминала година обогатява и развива своята дейност.

БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ ПО СПЕЛЕОЛОГИЯ

Българската асоциация по спелеология, макар и наскоро учредена, ежегодно подготвя и провежда национални сборове, опреснителни курсове и се стреми да подготвя и привлича млади кадри.

Поддържа връзки с Украйна и Хърватия и участва ежегодно в съвместни експедиции. Поради финансови затруднения асоциацията провежда малки проучвателни експедиции в страната, но ежегодно осъществява такива в Пирин планина.

НАЦИОНАЛНИ ДВИЖЕНИЯ „ОПОЗНАЙ БЪЛГАРИЯ - 100 НАЦИОНАЛНИ ТУРИСТИЧЕСКИ ОБЕКТА“ „ПОКОРИТЕЛ НА 10-ТЕ ПЛАНИНСКИ ПЪРВЕНЦИ“ „ОПОЗНАЙ РОДНИЯ КРАЙ“

Националните движения „Опознай България - 100 национални туристически обекта“ и „Покорител на 10-те планински първенци“ продължават да са наши основни дейности и гръбнакът на БТС. През 2012-2013 г. към тях беше прибавена още една национална инициатива - „Опознай родния край“, предназначена за учащите се в рамките на модул „Туризм“. Това е сериозна заявка за навлизането на Съюза в училищата и приобщаването на млади хора към нашата кауза.

Въпреки проблемите, съпътстващи ежедневието ни, за наша радост националните движения през отчетния период запазиха стабилните си позиции. Принос за това имат и разработените през годините правила, регламентиращи взаимоотношенията на БТС с обектите от 100-те НТО и с общините. Благодарение на подписаните с тях договори през годините в движението постъпиха допълнителни суми, които подпомагат дейността ни.

Интересът към Националното движение „Опознай България - 100 НТО“ продължава да нараства. Доказателство за това са заявките, които постъпват в Националния организационен комитет за включването на нови обекти в списъка на 100-те НТО.

Година	Брой участници
2012	430 000
2013	655 000
2014	715 000
2015	755 000
2016	816 000

ДЕЙНОСТ НА БТС ПО ПРОГРАМИ И ПРОЕКТИ В ПЕРИОДА 2012 - 2017 Г.

През последните години Европейските програми за трансгранично сътрудничество се утвърдиха като източник за финансиране на туристически прояви. Бе обявен програмен период за трансгранично сътрудничество България - Македония.

В програмните проекти за сътрудничество имаше възможности туристически сдружения от двете страни на границата да кандидатстват и участват в разработени проекти.

БТС създаде група и чрез редица срещи с консултантите, а впоследствие и с ТА „Айгидик“ - Благоевград, „Синаница 2000“ - Кресна и „Калабак“ - Петрич, се проведе поредица от срещи за участие и разработване на трансграничен проект. За целта бяха посетени планински сдружения от Пехчево и Струмица в Македония.

С помощта на консултант и ТА „Калабак“ - Петрич, и Планинско сдружение „Ентусиаст“ - Струмица, от Македония бе разработен трансграничен проект „Беласица и Огражден - планини без граница“. В проекта бяха включени туристически прояви от двете страни на границата, свързани с историята, културата и туристическите традиции на двете страни. И двете сдружения бяха готови да започнат работа. Проектът бе предаден навреме в Управляващия орган в Кюстендил, но при оценяването не ни стигнаха няколко точки, за да започне реализацията му. Това не трябва да ни обезсърчава, а напротив - да ни стимулира да участваме в още проекти в предстоящите програми.

ИНФОРМАЦИОНЕН ЦЕНТЪР НА БТС

През 2012 г. дейността на Информационния център към БТС беше преустановена. През 2014 г. с решение на ръководството на БТС и съгласно договор за съвместна дейност резервационната и туроператорската дейност на Сдружението бе предоставена за извършване на СТА „Мотен“ - София, което бе настанено в част от ремонтираното помещение на Информационния център. Тези дейности обаче не бяха развити и не дадоха добри резултати. Така по същество Информационният център се превърна в търговски обект за продажба на карти, справочници, книжки на 100-те НТО, членски марки, вестник „Ехо“ и друга туристическа литература.

От септември 2016 г. ръководството на БТС взе решение да се възстанови туроператорската дейност на Центъра. Изработиха се рекламни брошури с програми за екскурзионни летувания, походи и почивки за 2017 г. Възстанови се и традицията за участие в Международната туристическа борса. По време на изложението през настоящата 2017 г. на щанда се представиха колеги от туристическите сдружения с разнообразни рекламни материали на съответните региони и обекти. Надяваме се, че с помощта на сдруженията и с нашите усилия постепенно ще си възвърнем клиентите, за да имаме добри и успешни туристически години занаят. След направения ремонт офисът на Информационния център има приятна съвременна визия и е желано място за срещи на почитателите на родния туризъм.

ХИЖНА ДЕЙНОСТ

Към настоящия момент БТС разполага с богата материална база: 254 туристически обекта, от които

Продължава на стр. 7

Валентин Симов
– председател на
Инспектората: „В БТС
трябва да има пълна
прозрачност“

Регистрация
на делегатите
и гостите на
конгреса

Председателят на БТС доц. д-р Алексей Стоев
върчи Медал за особени заслуги на Димитър
Гочев – председател на Сдружението на
туристическите хорове в България

Цели, насоки и в периода

БТС е най-старата и най-голяма неправителствена организация с над 121-годишна история. В Сдружението членуват 154 сдружения, от които 149 туристически сдружения, 2 федерации, 1 асоциация, 2 туристически сдружения, които стопанисват и поддържат повече от 250 обекта и са трасирали над 35 000 км туристическа маркировка. С богата спортно-туристическа дейност, Сдружението навлиза в период, когато ще се честват 125 години от организирания туризъм в България и когато отново, както и по време на отбелязването на 120-годишнината, БТС ще направи равностойна на стореното. Демократично по своята природа, Сдружението има свои стратегически цели и основни насоки за работа, които осигуряват неговия просперитет като единствена неправителствена организация, чийто основен приоритет е развитието на социалния туризъм. Формулирането на тези цели и насоки поставя жалоните, а конкретните задачи за петгодишния период до 2022 година маркират средоточието на усилията на всички членове.

СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ НА БЪЛГАРСКИЯ ТУРИСТИЧЕСКИ СЪЮЗ

1. Стимулиране на всички форми на пешеходния и другите видове туризъм.
2. Активно взаимодействие с органите на държавната и местната власт, структурите на гражданското общество и медиите.
3. Активизиране на работата с подрастващото поколение с цел подмладяване на членския състав на БТС и осигуряване на приемственост за бъдещото развитие на Сдружението.
4. Актуализиране и активизиране на работата на учебните центрове към БТС с цел създаване на добре обучени кадри по туризъм.
5. Развитие на националните движения на БТС „Опознай България – 100 национални туристически обекта“, „Опознай родния край“ и „Покорител на 10-те планински първенци“.
6. Подобряване стопанисването и управлението на туристическата материална база.

7. Изграждане и поддържане на високопланинска туристическа маркировка и на маркировката, свързана с европейските туристически маршрути.

Основни насоки за работата на БТС в периода 2017-2022 година

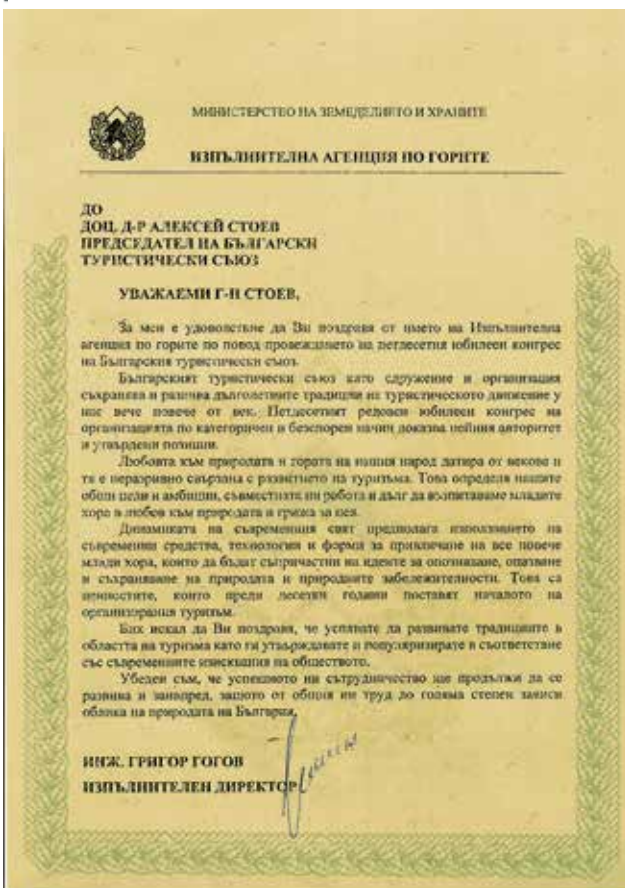
1. Утвърждаване на БТС като авторитетно и ефективно сдружение на туристическите сдружения с активен принос към развитието на гражданското общество.
2. Стимулиране и популяризиране на пешеходния туризъм и планинарството във всички му измерения.
3. Възпитание в дух на любов към природата и Родината.
4. Утвърждаване на Сдружението като основен фактор и деен участник в създаване на необходимите предпоставки за развитието на социалния туризъм в България.
5. Привличане на млади хора за членове на БТС и включването им в проявите от Националния календарен план на Сдружението.
6. Обвързване на БТС с финансовите механизми на ЕС и участие на Сдружението в европейски програми и проекти.

Основни задачи

1. Активна позиция и предоставяне на експертиза и становища при изготвянето на нормативната уредба, отнасяща се до предмета на дейност на БТС.
2. Постигане на конструктивен диалог и ефективно взаимодействие с органите на централната и местната власт, с местното самоуправление и неправителствените организации.
3. Целенасочени усилия на БТС по изясняване статута и собствеността на материалната база.
4. Последващи действия по възвръщане на туристическа база, отнета неправомерно от БТС, и защитата ѝ на всички нива от неоснователни претенции на трети лица и структури.
5. Последователни и целенасочени усилия за

задачи за работата 2017-2022 година

- осигуряване на финансов ресурс за ремонт и поддръжка на туристическата база, стопанисвана от БТС.
- Предприемане на ефикасни действия от страна на БТС, с които да се върнат на Сдружението неправомерно актуваните обекти.
- Разширяване на програмното начало, на основата на което да се осъществява успешно партньорство с органите на централната и местната власт, с неправителствените организации и медиите.
- Масово прилагане на проектното и договорното начало в дейността на БТС.
- Развитие на стопански и специализиран туризъм чрез предлагане както на специфични, така и на традиционни туристически продукти.
- Внедряване на принципа "Пакет услуги срещу членски внос" за преференции на туристическите дружества.
- Активизиране на международното сътрудничество на Сдружението със сродни неправителствени организации на Балканите и в Европа.
- Сключване на Споразумение с Министерството на образованието и науката и изготвяне на необходимите корекции в сега действащата нормативна уредба, отнасяща се до практикуването на туризъм от деца и ученици.
- Търсене на форми и подходящи начини за съфинансиране на националните прояви, организирани от БТС и включени в Календарните планове на Министерството на младежта и спорта и на Министерството на образованието и науката.
- Предприемане на последващи стъпки в диалога с Министерството на земеделието и храните и Министерството на околната среда и водите по актуализиране на сега действащия Правилник, отнасящ се до туристическата маркировка.
- Изработване на подробен план за развитие на Националното движение "Опознай България – 100 национални туристически обекта" и обсъждане на идеи за разрастване на Движението "100 плюс 100".

Изборната секция

- Осигуряване на финансов ресурс от държавни институции, областни и общински администрации, с цел реконструкция и модернизация на туристическите обекти.
- Привличане на експерти от Федерацията по спелеология за включване в бъдеща Национална комисия по туристическа маркировка.
- Включване на членове от Сдружението на алпинистите ветерани в Националното движение "Покорител на 10-те планински първенци".
- Изграждане на съвременна маркетингова и рекламно-информационна стратегия на БТС.
- Засилване на диалога със средствата за масова информация на национално и регионално ниво.
- Партньорство с български писатели, историци и изявени деятели на туристическото движение за написване на История на БТС по повод 125-годишния юбилей на Сдружението.

185 хижи, 48 туристически спални, 15 заслона, 6 учебни центъра, 5 хотела, 2 къмпинга, 2 туристически комплекса и една ски база с около 13 000 легла, както и 6 благоустроени пещери и други имоти.

Един от най-важните проблеми, заемащ постоянно вниманието на УС на БТС, е собствеността на имотите. Неясният или спорен правен статут на туристическите обекти създава предпоставки за претенции на физически и юридически лица към материалната база на БТС. По тази причина Сдружението е водило немалко съдебни дела.

Обектите с нотариални актове, които са преобладаващата част, са, както следва: обекти с нотариални актове - 37%, обекти с АДС, включително и тези, предоставени на БТС с ПМС № 171/1957 г. - 26%, обекти, предоставени в собственост на БТС с РМС № 775/1996 г. - 4%, обекти с АОС - 9%, обекти, притежаващи други документи - 5% и обекти без документи - 19%.

Не са малко туристическите дружества, които предприеха действия за защита на стопанисваните от тях имоти чрез издаване на нотариални актове в тяхна собственост. Това са логически стъпки, но този процес има и обратна страна. Драстични бяха случаите на някои умишлени и безпринципни сделки с имоти на БТС от страна на някои туристически дружества.

С цел предотвратяване на подобни сделки и осигуряване на двойна защита върху собствеността на имотите на БТС се извършиха няколко дарения в размер на 34% от идеалните части на хижи на БТС към туристически дружества, и обратно.

През отчетния период усилията на УС на БТС постоянно са били насочени към подобряване на договорната дисциплина. От една страна, има компетентно подготвени наемни договори за обектите с цел защита на интересите на БТС, а от друга - сключване на договори за стопанисване и управление на обектите от страна на туристическите дружества, съгласно изискванията на чл. 48, ал. 6 от Устава на БТС. Все пак обаче има туристически дружества, които игнорират не само това си задължение, но и задължението си да съгласуват наемните договори, съгласно приетите от 49-ия конгрес през 2012 г. "Правила и ред за управление и стопанисване на имуществото на Сдружение БТС". Пренебрегването на това задължение може да доведе до непрецизирани договори и пропускане или невключване на клаузи, които са в ущърб на интересите на БТС.

В началото на 2013 г. беше приет нов Закон за туризма, в който бяха включени всички предложения на БТС - например за "туристически пътища/пътеки", а също така бяха отразени нови, актуализирани дефиниции на туристическите хижи, спални и учебни центрове.

В Закона настъпиха и съществени промени относно категоризирането на туристическите обекти. От безсрочна категорията става вече със срок пет години, като е разписана подробна процедура за начина, по който лицата, извършващи дейността на обектите, трябва да кандидатстват за продължаване срока на категорията за всеки следващ петгодишен период. Предвид на това процедурата по категоризиране става един непрекъснат процес. Важна роля в нея ще има БТС, който на базата на Наредбата за категоризиране на хижите ще има правото да осигури свои експерти за групите, които ще извършват проверки на място за условията в обектите, отнасящи се до критериите за съответната категория.

От април 2015 г. влезе в сила нова Наредба за изискванията към туристическите хижи, туристическите учебни центрове, туристическите спални и прилежащите към тях заведения за хранене и реда за определяне на категорията, отказ, прекратяване и понижаване на определената им категория. Наредбата предвижда категоризацията на хижите, туристическите центрове и туристическите спални да се извършва от Министерството на туризма с водеща роля на Българския туристически съюз.

В съответствие със Закона за туризма на заседанието на Комисията по категоризиране на туристическите обекти има включен представител на БТС.

Поради факта, че на територията на Националните паркове "Пирин" и "Рила" са разположени немалък брой туристически обекти, стопанисвани от БТС, бяхме поканени да участваме с наш представител в поредица работни срещи и семинари на експертно ниво съвместно с Обществения консултативен съвет към Дирекциите на двата национални парка за обсъждане на основните раздели и части от Плановите за управление за периода 2014-2023 г.

През 2015 г., въпреки ограничените възможности за финансиране на проекти, БТС със свои средства извърши заснемане на няколко хижи в Рила и Пирин. Нанасянето им в кадастралните карти и регистри е предхождаща процедура за получаване на документи за собственост на БТС.

Съобразно финансовите възможности през отминалия 5-годишен период Сдружението продължи да подпомага туристическите дружества за извършване на строително-ремонтни дейности по стопанисваните от тях обекти.

Благодарение на усилията на УС на БТС ежегодно се осигуряват

Продължава на стр. 8

от бюджета на Столична община целеви финансови средства, с които се извършват строително-ремонтни дейности на туристическите обекти на Витоша.

ТУРИСТИЧЕСКА МАРКИРОВКА

Неразделна част от богатата материална база, с която разполага БТС, е туристическата маркировка. Тя има за цел и задача да осигури безопасен и безпрепятствен достъп от изходните места до туристическите хижи, между хижите и от хижите до билната маркировка. Задължението на БТС да полага маркировка е уредено с Разпореждане № 163 на Министерския съвет от 1967 г. и се извършва в съответствие с „Правилник за маркировката на туристическите пътища в Р България“, приет от УС на БТС през 2003 г. и утвърден от председателя на ДАМС. БТС извършва туристическа маркировка още от 1901 г. и от тогава към настоящия момент е трасирал, обработил и маркирал над 35 000 км туристически пътеки.

БТС членува в Европейското сдружение за пешеходен туризъм (ERA), което обхваща повече от 55 туристически и планинарски организации от 29 страни с над 3 милиона членове. Българският принос в тази международна организация е да поддържа три Европейски туристически маршрута - „Е3“, „Е4“ и „Е8“ с обща дължина у нас около 1600 км заедно с подходите към тях, няколко Балкански трансгранични маршрути и други, обхванати в една туристическа мрежа съгласно планове и карти за туристическа маркировка, унифицирана за цялата страна.

За съжаление, поради липса на финансови средства, БТС успява само да подпомага с налични материали (стрелки, табла и боя) дружествата, които със собствен труд и средства извършват освежаване и поддържане на маркировката.

В тази дейност БТС също така изпълнява консултантски услуги - както към туристическите дружества - членове на Сдружението, така и спрямо други лица, спечелили проекти за маркиране на туристически пътеки.

В резултат на добрата комуникация между БТС и Министерството на земеделието и храните през 2015 г. се сключи договор с „Южното централно държавно предприятие“ за дарение на 250 литра боя, предназначена единствено и само за поставяне на туристическа маркировка. Така някои туристически дружества (по тяхна заявка) получиха безвъзмездно боя.

МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ

През последните пет години международната дейност се изразява в поддържане на връзки и контакти на БТС с Балканския планинарски съюз (БПС) и Европейското сдружение по пешеходен туризъм (ЕСПТ), участие в конференциите на БПС и представяне, но не и участие в конференциите на ЕСПТ, които са един път годишно.

В Календарните планове на голяма част от туристическите дружества са записани преходи и трекинги в Алпите, Пиренеите, Северния и Южния полюс и много други. Осигуряването на средства става чрез дружества по места или от спонсори.

Целта ни е да участваме на конференциите, срещите и форумите, а не друг да ни представлява на тях, да се подготвим и да кандидатстваме за връщането на членството ни в Международната федерация на младежките домове и хижи. Това ще даде отново възможност на нашите членове да ползват преференции в базите, включени в международната федерация.

„ЕКСПРЕСТУРИСТ ТРЕЙДИНГ“ ЕООД

Друг основен източник на финансов ресурс на Сдружение „Български туристически съюз“ за периода 2012-2016 г. е дейността от дъщерното дружество „Експрестурист-трейдинг“ ЕООД.

Основните приходи, които се отчитат за периода, са предимно от наеми на обекти, собственост на БТС. В дружеството ежегодно се отчитат приходи от следните туристически обекти на БТС: УЦ „Маловица“, хижа „Маловица“, Туристическа

спалня „Алеко“, УЦ „Кисловодск“, офис сграда на ул. „Юри Гагарин“ № 31, Пещерен дом „П. Трантеев“ - гр. Карлуково, складова база в кв. „Илиянци“ - София, хижи „Трещеник“ и „Грънчар“ - Якоруда, офис на бул. „Ал. Стамболийски“ № 30, рекламна витрина в Информационния център на БТС, наем антени БТК и др. Инцидентно се отчитат и други приходи, свързани с продажба на имот, транспортно средство и други постъпления.

Видно от посочените данни, получените приходи в „Експрестурист-трейдинг“ ЕООД за всяка година са разходвани почти на 100%, тъй като значителна част от тях са прехвърлени за нуждите на БТС. През 2016 г. са отчетени приходи в размер на 429 840.64 лв. - т.е. близо два пъти повече, отколкото през 2015 г. Увеличението идва от сключено споразумение с „Била България“ ЕООД за продажба на книжки и карти на Националното движение „Опознай България - 100 НТО“ на стойност 135 000 лв. с ДДС. Извършена е и продажба на имот, собственост на БТС, представляващ парцел в София с облагаема стойност 53 000 лв. и ДДС 11 349.32 лв. Наличните пари на 31.12.2016 г. в разплащателната сметка на „Експрестурист-трейдинг“ са в размер на 65 514.39 лв., равняващи се на сумата от продажба на горестирания имот, собственост на БТС.

Констатиран са някои пропуски на ръководството на дружеството, водещи до забавяне или частично събиране на дължимите наеми, в съответствие с договорените суми и по договорите с някои контрагенти.

ИЗДАТЕЛСКА КЪЩА „ЕХО“ И ВЕСТНИК „ЕХО“

Какво показва равностметката за времето между двата конгреса? За вестник „Ехо“ се абонират почти всяка година един и същи брой читатели. Като прибавим допълнителните броеве за ръчна продажба, тиражът, за съжаление, не надхвърля 2000. Причините за това са основно финансови, макар целогодишният абонамент да е само 10 лева. И през този отчетен петгодишен период от 2012 до март 2017 година вестник „Ехо“ системно и целенасочено постига всеки месец основната си цел - да отразява многообразието от прояви на туристическите дружества, членове на Сдружение „БТС“, и едновременно с това да предлага четива, които в различна степен са свързани с всички видове туризъм, които се практикуват целогодишно.

Акцент в отчетния период бе честването през 2015 г. на 120-годишнината от организирания туризъм. Поредица от публикации разказаха за строителството на хижи и маркировката, за историята на туристическите дружества, чийто активен живот е белязан от десетилетия. Постоянни рубрики бяха отделени за високите върхове и високите постижения на алпинистите. Особено полезни за широката читателска аудитория бяха публикациите, даващи информация за различни маршрути около хижите на БТС и за европейските туристически маршрути „Е3“, „Е4“ и „Е8“. Голямо внимание бе отделено и на Националните движения „Опознай България - 100 национални туристически обекта“, „Покорител на 10-те планински първенци“ и „Опознай родния край“. Продължи и дарителската кампания за хижа „Богдан“.

На страниците на вестник „Ехо“ намериха място основните инициативи, залегнали във всеки един от годишните национални календарни планове през отчетния период, които са: Националният туристически поход „По стъпките на Ботевата чета Козлодуй - Околчица“, Националният преглед на туристическите умения и сръчности за учаци се за приз „Кристален еделвайс“ на язовир „Копринка“, Националният туристически събор на Черни връх, както и томболите на Националните движения „Опознай България - 100 НТО“ и „Покорител на 10-те планински първенци“. Същото се отнася и за състезанията по ориентиране за Купата на вестник „Ехо“ и връчването на годишните награди на БТС в различни категории, което става в навечерието на Коледа.

Стартираният през 2016 г. конкурс на името на Щастливеца за снимки, пътеписи, стихотворения и есета ще продължи. Най-добрите материали наме-

риха място на страниците на съюзното издание и така ще бъде и занапред.

Продължава събирането на материали за БТС, които ще станат основа за написване на История на Сдружението, която ще излезе по повод 125 години от организираното туристическо движение у нас.

По повод 120-годишнината от организираното туристическо движение бяха отпечатани рекламна диплома и плакат.

Финансовите трудности на БТС се отразяват не само на отпечатването на вестник „Ехо“, което се илюстрира от неговата периодичност (само 12 броя през годината), но засягат и цялостната дейност на Издателска къща „Ехо“. Другият основен приоритет в издателската дейност на БТС е отпечатването на книжки от поредицата „Нова туристическа библиотека“, наследник на „Малка туристическа библиотека“. През 2016 г. бе издаден Пътеводител на Руй и подготвен за печат пътеводител с работно заглавие „Седемте Рилски езера“, за който се търси финансиране за отпечатването му.

Всяка година БТС отпечатва календари, което е част от рекламната му стратегия. Част от тази стратегия е и издадената рекламна брошура за Информационния център на БТС с акцент планините на България и с информация за излети, походи, почивки, екскурзии и екскурзионно летуване.

Редакционният екип на вестник „Ехо“ и редколегиите на „Малка туристическа библиотека“ са убедени, че въпреки недостига на финансови средства тези две автентични и своеобразни визитки на БТС и туризма ще продължат да радват почитателите си и в бъдеще.

За съжаление рекламните и платените съобщения във вестника с всяка година намаляват. Предстои много работа в тази насока, която ще изисква усилията на всеки един от членовете на Сдружението.

ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ НА БЪЛГАРСКИЯ ТУРИСТИЧЕСКИ СЪЮЗ С ДЪРЖАВНИТЕ ИНСТИТУЦИИ И ОБЩЕСТВЕНИ ОРГАНИЗАЦИИ

БТС е най-голямата и значима неправителствена организация с многообразна и значима дейност за развитието на пешеходния и социалния туризъм. Пазител е и главен организатор на богатите и съдържателни национални движения с хиляди участници, разполага с многогодишен и съдържателен спортно-туристически календар с мероприятия, имащи за цел да насърчават родолюбието и почитта към нашето минало.

За да поддържа и стопанисваме собствена-та си материална база и тази, предоставена ни от сдружавата, за да финансираме националните прояви, както и полагането на туристическата маркировка, е необходимо активно да търсим помощ от държавните органи, областни и общински администрации. В периода 2012-2013 г. БТС сравнително активно работи с Министерството на младежта и спорта, осигурявайки финансова подкрепа за ремонт на хижите. През 2013 г. наши експерти активно се включиха в подготовката на Закона за туризъм към новосъздаденото Министерство на туризма. Постоянни са контактите с националните и природни паркове. През същата 2013 г. се създаде и Национално движение „Опознай родния край“. С помощта на Областните администрации и в координация с РYO и училищата издаваме информационни дипломи и участваме в общата реализация на движението.

В юбилейната 2015 г. за 120-годишнината на организираното туристическо движение в България бе сформиран Национален организационен комитет с участието на седем министерства, БНТ, БНР и Столичната община. Заедно с организационния комитет „София - Европейска столица на спорта - 2018 г.“ се организира пресконференция с участието на министъра на младежта и спорта Красен Кралев. С Националната агенция по горите и парк „Витоша“ се извърши засаждане на „Алекова гора“ близо до хижа „Момина скала“. Мероприятието бе отразено по БНТ.

На юбилейния концерт в зала „България“ на хор „Планинска песен“ и връчването на годишните награди на БТС присъства председателят на Народното събрание на Република България г-жа Цеца Цачева.

През 2016 г. се извършиха серия от срещи с Министерството на туризма, Министерството на младежта и спорта, Министерството на земеделието и храните и Министерството на културата. За съжаление планираните действия не можах да се реализират поради оставката на правителството. Но своевременно се актуализира съставът на Националния организационен комитет на Националното движение „Опознай България - 100 национални туристически обекта“. Актуализира се и правилникът за неговата организация и на проведеното заседание в края на ноември 2016 г. в Министерството на културата правилникът бе приет. На заседанието, ръководено от зам.-министър доц. г-р Бони Петрунова и председателя на БТС доц. г-р Алексей Стоев, бяха набелязани важни въпроси за по-нататъшно развитие на движението.

ОТЧЕТЕНИТЕ ПРИХОДИ И РАЗХОДИ ПО ГОДИНИ ОС, КАКТО СЛЕДВА:					
Приходи от наем	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.
(без ДДС)	156 339.84	148 575.43	168 032.29	191 228.48	228 474.21
Приходи от гр. продажби	29 462.57	26 769.98	35 535.82	40 943.26	201 366.43
Прих. бъдещи периоди	-	-	-	-	-
Извънрег. приходи	-	-	1042.45	2170.39	-
Общо приходи	185 802.41	176 387.86	203 568.11	234 342.13	429 840.64
Р-ди за заплати	30 976.74	33 221.91	32 358.19	32 046.16	36 880.15
Р-ди за соц. осиг.	7 602.31	7 404.39	6 682.75	7 587.90	7 406.00
Р-ди/материали	58 014.18	59 185.30	23 917.10	45 796.58	45 395.55
Р-ди /външ. у-ди	57 770.23	43 372.05	106 076.80	126 949.58	327 684.22
Всичко разходи	177 484.50	154 941.75	182 888.28	223 670.22	427 640.87

120 години от гибелта на Алеко Константинов

Когато днес размишляваме за Алеко Константинов и неговата епоха, често се съсредоточаваме предимно върху литературната му дейност. Но не бива да забравяме неговата професионална и обществена активност - която съвсем заслужено го нарежда сред плеядата българи със сполучливото название „строители на съвременна България“. Нещо повече, вележдайки се в неговата биография, откриваме, че като юрист той е бил един от хората, които още в онази епоха са се борили за това, което днес наричаме „независима съдебна система“. И както може да се очаква, това му е носело доста негативни житейски перипетии - което може да се установи дори само по различните длъжности и разнопосочните му движения в служебната йерархия, които той заема като юрист. Въпреки трудните ситуации обаче Алеко нарича сам себе си „Щастливец“; и това го ден днешен остава една от загадките в житейския му път, която

може да бъде тълкувана и интерпретирана по най-различен начин.

На 11 май 1897 г. сърцето на Щастливеца спира да бие. Сега отбелязваме 120 години от този скръбен момент в българската история. Илия Бешков има една забележителна карикатура - която обаче далеч не предизвиква смях, а навежда на невесели размисли за съдбата на Бъл-

гария и на нейните видни личности, които осъществяват движението ѝ напред: Бай Ганьо стои изправен, самодоволен и тържествуващ, а в краката му лежи простреляният Алеко. Колкото повече време изминава, толкова повече разбираме, че именно тази рисунка отразява една от най-големите трагедии както на българската култура, така и на

България като цяло - отношението на обществото и на самата държава към творците и създателите на художествени и идейни ценности. Героите на тогавашното време, независимо от това, кой и по какви причини в конкретния случай е гръбнал спусъка, убиват не просто един писател, общественик и юрист. Не, убийството на Щастливеца крие и дълбок метафоричен смисъл. Прекъсването на жизнения му път носи в себе си мрачна философска алегория, която нерядко придружава мнозина български творци през целия им живот - не непременно като насилствена смърт, но твърде често като опити за покушение върху творчеството и съзнанието им, като насилие за промяна на ценностите и идеите, които те защитават чрез своите произведения. Карикатурата на Бешков отразява и обобщава по един гениален начин тази тенденция, отнесла в своите исторически вихри немало създатели на българските културни ценности. Резул-

татите, уви, наблюдаваме и днес - когато духовните, или по-точно казано, бездуховните наследници на Бай Ганьо окупират все по-големи пространства и нерядко си присвояват правото да налагат свои примитивни ценности, изтласквайки на заден план автентичните постижения на българската култура.

В тази ситуация ни остава само да следваме пътя, завещан ни от Щастливеца - път, който винаги е бил насочен нагоре, към върховете. Неслучайно той избира за място на основаването на Българския туристически съюз именно планински връх. И както това винаги е било символ на неговите стремежи за невидимото извисяване на духа на човека чрез издигане към видимите земни върхове - така и ние, когато днес искаме да сме сигурни, че вървим във върната посока, можем просто да следваме неговите стъпки.

Защото по пътя на Щастливеца не можем да съберкаме.

Любомир Атанасов

Туристическо дружество „Алеко“ – гр. Пазарджик АЛЕКОВА СЕДМИЦА

Посветена на 154 години от рождението на Алеко Константинов, 120 години от неговото убийство и 107 години организирано туристическо движение в град Пазарджик.

ПРОГРАМАТА ВКЛЮЧВА:

9 май 2017 г. - 12.00 ч. - Изложба от снимки на тема "106 години организиран туризъм в град Пазарджик";

9 май 2017 г. - 18.00 ч. - Литературно четене, посветено на Алеко Константинов. Домакин – читалище "Виделина";

10 май 2017 г. - 10.00 ч. - Конкурс за детска рисунка в ЦДГ "Валентина Терешкова" на тема „Един ден в планината“;

11 май 2017 г. - 12.30 ч. - Поднасяне на цветя на паметника на Алеко в парк „Острова“ с участие на Клуб „Алеко“, граждани и гости на град Пазарджик;

12, 13 и 14 май 2017 г. - Традиционна национална среща на туристите ветерани, включваща активно участие в тържествата, посещение на туристическите обекти в Пазарджик. Домакин – община Пазарджик, ТД „Алеко“ и хижа „Добра вода“;

13 май 2017 г. - 10.00 ч. - Спортен празник с деца от училищата на град Пазарджик в местността „Добра вода“;

13 май 2017 г. - 15.30 ч. - пред община Пазарджик. Откриване на традиционния ежегоден национален туристически маратон „Алеко – 100 км за 24 часа“, който се провежда за 25-ти пореден път;

14 май 2017 г. - Експедиция-поход с маршрут: хижа „Добра вода“ – гр. Пещера – пещера „Снежанка“ – град Батак – хижа „Добра вода“;

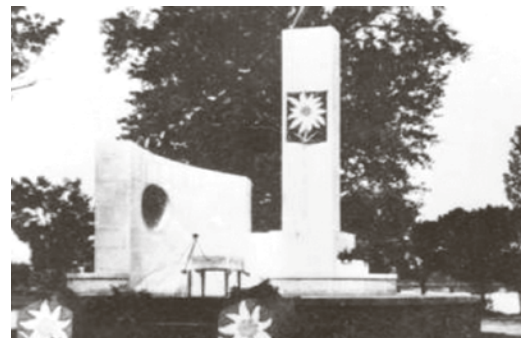
14 май 2017 г. - Пешеходен преход, посветен на Алеко в рид „Каркария“ на Западни Родопи с маршрут: с. Радилово – местността Камилце – местността Никулска църква – хижа „Добра вода“;

14 май 2017 г. - 10.00 ч. - Паметникът на Алеко на пътя Пазарджик – с.Радилово - Пещера. Тържествено честване на Алеко Константинов с участието на гражданите на Пазарджик, гости от София, Пловдив, Стара Загора, Септември, Велинград, Панагюрище, Свищов и др.;

14 май 2017 г. - 11.00 ч. - Хижа „Добра вода“ – Тържествено посрещане на участниците в туристическия маратон „Алеко – 100 км за 24 часа“ и връчване на грамоти и отличия. Награждаване на ученици – победители от конкурса за есе и рисунка на тема „Един ден в планината“. Закриване на тържествата с музика и веселие.

На път за лобното място на Щастливеца – май 1940 г.

Паметникът на Алеко на остров "Свобода" в Пазарджик в момента на откриването му – 23 май 1937 г.

Паметникът на Щастливеца на остров „Свобода“ в Пазарджик

В Държавния архив в Пазарджик се пази историята за построяване паметниците на писателя на лобното му място край с. Алеко Константиново и на остров „Свобода“ в Пазарджик.

Един случайно рикоширал куршум прекратява живота на основателя на организиран туризъм в България Алеко Константинов. Той умира от изстрел, който е предназначен за Михаил Такев, лидер на Демократическата партия. Куршумът рикошира и убива Алеко на 11 май 1897 година. Днес на лобното му място е направен паметник. Монументът се намира на пътя Пазарджик - Пещера, близо до село Алеко Константиново. Само няколко месеца след смъртта на Щастливеца е направен паметник. Михаил Такев, оцелял от атентата, купува мястото и го дарява, осигурявайки значителна сума пари за монумента. Другата част от средствата е събрана от жителите на Пещера. За съжаление, старият паметник не е запазен. Сегашният е поставен през 1967 година.

С масовото посещение на лобното място на Алеко от туристи от цялата страна възниква идеята за построяването на нов паметник. По инициатива на туристическо дружество „Белмекен“ – Пазарджик, на 7 декември 1929 г. в града е учреден комитет за построяване паметник на Алеко Константинов на лобното му място, а по-късното решение е мястото да бъде на остров „Сво-

бода“ в Пазарджик. Започва набирането на средства от лотарии, вечеринки, балове, продажба на еделвайси и други форми на благотворителност. С решение от 13 юли 1935 г., Общинският съвет на Пазарджик дарява място на градския остров „Свобода“ за построяване паметник на Алеко Константинов. Основният камък е положен на 10 май 1936 г. В 11 часа с тържествена церемония и в присъствието на много граждани. Одобрен е проектът на архитект Костадин Мумджиев от Пазарджик, прегледан от комисия и в конкуренция с още няколко проекта. Архитект Мумджиев изпълнява паметника безвъзмездно.

Паметникът се състои от няколко части. Планинска пътека води до висок обелиск, олицетворяващ недостигнатите, забили се във висините любими върхове на Алеко. Извитата стена символизира планината, а пейката в основата ѝ откъм южната страна е място за отмора на туриста, насочил поглед към сините Славееви гори и лобното място на Щастливеца. Барелефът на Алеко, поставен на обелиска, е ориентиран към Родопите и лобното място. В основата на обелиска има жардениера за цветя, а около паметника – градинка.

Барелефът на Алеко е изработен от скулптора проф. Михаил Парацук. Паметникът е открит на 23 май 1937 г. от министъра на вътрешните работи и народното здраве Красновски по повод 40-годишнината от смъртта на Щастливеца.

И тази година ТД „Стратеш“, гр. Ловеч, проведе традиционния си пролетен поход в едно от най-красивите места на нашия край - Деветашкото плато. Това е ежегоден, шести поред поход и всеки път платото ни изненадва с нови красоти. Участваха 29 туристи от всички възрасти, от 7 до 77 години. Водач и блестящ разказвач бе добрият познавач на платото, председателят на ТД „Стратеш“ Светослав Генков.

Платото е карстово и сред сравнително равния терен се крият тайнствени, магични и дори адреналинови кътчета. Първата ни цел традиционно бе връх Чукама - 555,7 м н.в., най-високото място на Деветашкото плато. Да погледнем отгоре изораните ниви, зелените жита, китните селца с цъфнали дървета! Оттам се отправихме към средновековната крепост „Грабът“ до село Крамолин, Болярския замък. Той е построен на естествено укрепено място върху високи скали от три страни, и до днес са съхранени основите на няколко църкви, дворец, бойни кули и стени. Всички се снимат с прекрасна гледка към язовир „Александър Стамболийски“.

По обяд пристигаме в гостоприемния двор на Билкарската къща в с. Горско Сливово, поканени от добрите домакини за

дегустация на билкови чайове, хлябове и мед. Имаше и чудесни сладки печива. Предлагат се пакетирани местни природни продукти - билки, подправки, мед. Къщата е стопанисвана с вещина и любов към природното от младите и любезни стопани и е отлично място за почивка с приятели.

Следваше пещера Гарваница - адреналиновата дестинация на Деветашкото плато, само на 1,5 км от с. Горско Сливово. Сред мирното зелено

стане достъпна за туристи. Преминаваме през известната естествена кактусова градина край пещерата. След топлата зима кактусите са се разпрострели по сипея, готови да цъфнат. Обещаваме си да се върнем през лятото тук за прекрасния джаз фестивал под звездите. Посетихме и Каньона на орлите, една от многото забележителности на Деветашкото плато, намираща се на пътя между селата Крушуна и Кърпачево.

Из Деветашкото плато - традиционен поход на ТД „Стратеш“

поле внезапно се отваря чудовищната паст на най-голямата понорна пещера у нас - 20 метра в диаметър, 60 метра до дъното. По стената се вие тъсна метална стълба, но пътят надолу бе преграден със солидна врата и катинар - имало срутване на камъни. Дано скоро се намери решение и тази адреналинова дестинация отново

С нетърпение очаквахме да видим новата екоптека на основната каскада на Крушунските водопади. Оказва се по-къса от старата, но с чудесна гледка към приказните струи, водоскоци и бигорни езерца.

Посещаваме и една любима водна пещера - Урушка маара. Някога юрците-пастири приютявали и напоявали

стагата си в Урушката пещера (маара). Такова е преданието, дало името ѝ. Забулена в гъста растителност, пещерата крие множество подземни извори. Общата ѝ дължина е 1600 м. Представлява разклонена, двуетажна изворна пещера. Състои се от две галерии - суха и водна. Карстовите води от пещерата са образували

бигорна тераса, в която е формиран най-високият водопад в околността, с пад около 20 м. Известен е с името Зелената стена. Само най-смелите успяват да се доберат по стръмна пътека до подножието му от хлъзгави камъни и глин и да го видят в целия му ръст.

Походът ни традиционно завършва с посещение на хилядолетната и

внушителна Деветашка пещера, дала подслон на човека още в старокамнената епоха - 70 000 години пр.н.е. със сложна и интересна съдба в последните десетилетия.

Разделяме се с древата, магическа земя на Деветашкото плато и правим планове за бъдещи походи.

Текст и снимка:
г-р Дарина Петрова

Ново предизвикателство: СРЪБСКАТА СТАРА ПЛАНИНА

Заредени с много очаквания и голяма доза нетърпение, ние, туристите от Туристическо дружество „Осогово“ - град Кюстендил, се запътихме към новото ни предизвикателство - едновременно пътешествие в затънтените краища на сръбската Стара планина. В сезона на водопадите ни предстоеше посещение на един от най-красивите водопади в Сърбия - водопада Туцавица. След около три часа опашка на митницата потеглихме към Димитровград. Пътят е изключително живописен, особено през пролетта. Окъпаната в зелено Гребен планина изглежда още по-величествено, а очите ни се губят в обвитите от мъгла върхове. Времето не изглежда много обещаващо, дори се опитва да ни спласи с лек дъждец, но ние тайно се надяваме да ни се размигне. Преминаваме през Пирот и навлизаме в планината Виглич.

Първата ни спирка е манастирът „Св. Илия“. Той се намира в землището на село Рсовци. За първи път е обновена през 1936 г., след това през 1945 година. Църквата, която е напълно разрушена, е изградена върху основите на старата. Вътрешността на църквата е без фрески и надписи, тъй като е сравнително нова.

След около един час път достигаме до следващата

спирка на нашето пътешествие - село Рсовци (в Сърбия няма буквата Ъ). Това е едно от многото забравени български селца в Западните покрайнини. Пристигаме в селото и продължаваме пеша към скалната църква „Св. св. Петър и Павел“. Църквата се намира в една от многобройните пещери в Стара планина и е най-вероятно от 13 век. Тази църква в много отношения е уникална. В параклиса се намира фреска на Исус Христос. Тя е уникална за християнството - Исус е изобразен като млад и плешив. Начинът, по който е представен на фреската, е единствен в света. Никъде в литературата няма регис-

триран подобен случай. Може да се каже, че става дума не за църква в класическия смисъл на думата, а за параклис в пещера, защото плешив Исус нямаше да може да бъде нарисован в църква. В пещерата е изградена стена с размери десет на десет метра, с иконостас, чиито икони са силно увредени, като единствената фреска е „келявият Исус“, както го наричат местните. На уникалната фреска Спасителят е изобразен с необичайно малко коса по главата и странни одежди. Възрастта на стенописа, изрисувана на северната стена на храма, се изчислява на повече от седем века - специалистите смя-

тат, че художникът (който според тях не е бил местен) е изрисувал храма през втората половина на XIII век. Освен липсата на коса впечатлението прави и грехата на Исус, която някои оприличават на будистки одежди, а други дори виждат в ореола около главата му мандорла - нимб с овална форма, познат и в християнското, и в будисткото изкуство.

Селцата, в които спираме, са малки, на пръв поглед спокойни, но будещи тъга. Спокойствието не се дължи толкова на отдалечеността от забързаните градове, колкото на това, че малко по малко опустяват.

Продължава на стр. 21

Кюстендилски туристи отново засаждат дървчета

И тази година представители на Туристическо дружество „Осогово“ - гр. Кюстендил, се включи в засаждане на дървчета. В района на градския плаж в Кюстендил те посадиха кестен и люляк. Кестенът каталпа е ефектно дърво, което вирее и в градските градини и по инициатива на РДГ - Кюстендил, бе предоставено на залесителите.

Дружеството ще участва в конкурса „Дърво с корен“, като ще номинира секвоите на Ючбунар. Те са обявени за природна забележителност през 1989 година. Това са и най-старите секвои в България, а възрастта им е над 130 години. „Уникалното и неповторимото за този район е, че тези три секвои могат да се размножават. Семената са жизнеспособни и от тях се получават нови фиданки“ - споделиха туристите.

Силвия Михова

Мой роден край

Малка е нашата родина, но има много красиви места за посещаване - исторически, феномени на природата, бистри езера, водопади, пещери, върхове, красиви села и градове... Ние, туристите ветерани от „Черноломец“ - гр. Попово, обикаляме страната, а понякога излизаме и извън нея. Правим си излети около града ни, екскурзии с преходи, походи по 3-4 дни, изкачваме поне 2-3 върха годишно.

А какво му трябва на човек. Да сложи раницата и да поеме на път, оставяйки след себе си ежедневното, панелките, шума на колите. Там, сред гората, полята, даже нагоре по баира, до реката, дишаш леко, отпускат се и забравяш всичко. Достатъчно е да чуваш жуженето на пчелите, песните на птичките, ромона на водата, мириса на цветята и на билките. Природата е голям вятел, с векове е творила такива прекрасни места, на които да се радваме сега.

Всяко населено място си има свой бит, интересни и красиви места. Така е и при нас - в град Попово и околността. Ние нямаме високи планини, но пък си имаме височини, а когато човек иска да е сред природата, е доволен и на това, което има. Искан да ви разкажа за местата, които ние обичаме да посещаваме, за които не се знае от много хора. На изглед от изток в града ни шосето минава между двата ни хъла - Маринкалка, където е така нареченият „Капитан гроб“. От другата страна, по на юг, е „Керчана“. Там пък на върха е паметникът на Таньо Войвода и малък паметник на загиналите във войните. Всяка година се прави поход от село Пожарево до лобното място. На 1 юни е прегледът на маршовата стъпка от участниците в похода, а на 2 юни се прави възстановка на сражението, а после се поднасят венци на паметника. Тук е и разрушената вече туристическа хижа като паметник на демокрацията. В нашия край са се водили ожесточени сражения през Руско-турската война. При село Светлен е важното сражение и се знае под името „Малката Шипка“. Тук е построен красив руско-български параклис и паметник на писателя Гаршин. Има също така много ху-

бав исторически музей в селото. В нашия град също са се водили сражения и има голям паметник в края на града ни и 3 паметника на офицери и войници в най-старата ни църква - „Архангел Михаил“. На север през село Крепча е възстановен скалният манастир, където е намерен най-старият старобългарски надпис и гроб. До село Гагово са разкопките на римско селище и трикуполна базилика. Оттук е минавал и пътят на търговците от далечното минало - покрай село Червен към Румъния. Има предания, че в пещерите покрай Поломието и хълмовете турците и хайдутите са крили откраднатото злато. На запад е местността Калето, над село Ковачево. Там се намира и „Ковачевското кале“ - реставрирано търговско римско селище с музейна експозиция. Близко до нас е Бели Лом, където са скалите с пещерите, а покрай Големата река на юг до село Долец беше любимото място на всички. Там със средства и труд на туристите бе построена хижа „Незабравка“, която също е разрушена. До село Иванча, покрай същата река, е направена екоптека. Това е едно красиво място между селата Пиринец и Иванча с двата водопада - „Пирински джандем“ и едно малко, но красиво водопадче в скалите под село Иванча. Направена е и тепавица, има много пейки, маси, навес за отдих и две красиви дървени мостчета.

Но това не е всичко. Имаме си наши места, където обичаме да ходим често. Това са „Чатал дере“ и „Кале чешма“. Места, които имам чувството, че са като оазиси сред нивите. Там са и старите чешми с корита. Да знаете само каква е бистра и студена водата. Това е то природата - винаги може да те изненада с творенията си. Зад красивия ни парк, с малко параклисче „Света Богородица“, се намира язовир „Каваците“, с пейки, маси, навеси, любимото място на рибарите и гражданите.

Градът ни е близо до старите столици Велико Търново, Плиска, Преслав. До Шумен с Шуменската крепост, Магарския конник, скалните манастири при Поломието и пещерата „Орлова чука“ - места, прекрасни за посещение. На 10 юни е празникът на града. Една седмица е Русалският панаир и на двата празника се събират приятели и роднини от цялата страна.

Дали ще ходим по високи върхове, или да изкачваме по малките, важно е да обичаме да сме сред природата и в движение. Това ни зарежда, забравяме за проблемите, за болестите и продължаваме напред. Радваме се, че някои от децата и внуците ни са наши последователи и обичат природата и като нас обикалят страната. Но това само не стига, трябва и да я пазим. Нека оставим по нещо хубаво и след нас.

Йорданка Стойкова

Ехooo...

На 31.03 и 1.04. 2017 г. Туристическо дружество „Свищи плаз“, гр. Златица, проведе двудневен туристически поход по маршрута гр. Златица - проход Кашана - хижа „Мургана“ - връх Мургана - с. Челопеч. Участваха ученици от СУ „Св. Паисий Хилендарски“, членове на групата по туризъм към дружеството. Във връзка с идеята на ТД „Свищи плаз“ за съвместни прояви на ученическите туристически групи в Средногорието, се осъществи срещата „Да се запознаем“ с планинарската група „Приятели в приключенията“ от СУ „Св. св. Кирил и Методий“, с. Челопеч. На поляната пред хижа „Мургана“ се проведе забавни екипни и ролеви игри между двете групи. Те спомогнаха за опознаването на младите планинари и за веселото първоаприлско настроение. Прекрасното време даде възможност на децата да се насладят на

невероятните гледки от връх Мургана: искрящите бели върхове на Рила и Витоша и раззеленяващите се дупли на Средна гора. По туристическа карта учениците определиха поредицата върхове на запад и на изток по билото на Стара планина. Впечатлени бяха от „чашата на Елаците“ - най-големият открит рудник на Балканите. Момчетата и момчетата получиха знания за природните и историческите забележителности, за местностите, през които преминаваха. Пред паметника на прохода Кашана отглагоха почит на загиналите руски войни и български опълченци в Руско-турската освободителна война. Чрез предизвикателствата на планинските преходи и пребиваване в хижата децата неусетно изграждат качества, като самостоятелност, отговорност, взаимопомощ и приятелство.

Даниела Самарджиева

Празник на левургата

По традиция в началото на месец април членовете на Туристическо дружество „Ибър“ в Долна баня отбелязват своя емблематичен празник - празникът на левургата, или дивия чесън. Повече от 50-годишна е неговата история, чието начало е поставено по идея на един от доайените на долнобанския туризъм покойния бай Иван Дуков.

Въпреки мрачното, студено и на моменти дъждовно време най-запалените планинари тръгнаха рано по планинските пътеки на Рила към едно от знаковиите находища на левургата - местността Койчо Тарлъ. И както повелява традицията, групата първо се отби на паметния кът и естествено си направи снимка за спомен, след което за около час напълниха по една чанта с ароматното и вкусно растение, което притежава и много лечебни свойства и е чудесна подправка.

Точно по обяд всички туристи се събраха в своя планински дом хижа

„Гергиница“ в полите на Рила, за да отбележат поредното издание на празника на левургата.

Празникът бе открит от председателката на Управителния съвет на Туристическо дружество „Ибър“ Елена Сухарева, а за уникалното растение и неговите лечебни сили и хранителни свойства говори инж. Светла Стоименова от ръководството на планинарската организация. Всеки един присъстващ на празника получи по една паметна диплома, разказваща за неговата история и начало, както и за уникалната билка левургата.

За първи път на тазгодишния празник бе организирана и културна изложба от различни ястия с левурда. Включиха се общо седем дами - коя от коя с по-оригинални и вкусни гозби.

Директорката на Професионалната гимназия „Христо Ботев“ в Долна баня Маргарита Пандова се представи с агнешка пролетна чорба -

естествено, овкусена с левурда, Латинка Костадинова пък бе съотвила ориз с гъби и левурда, Боряна Брожди донесе приготвеното от нея мезе с левурда и солени. И заместник-директорката на Средното училище „Неофит Рилски“ Ариана Благоева се представи с две ястия с левурда - долнобанско песто и боли „бъркоч“, Боряна Троянска беше омесила долнобанска баница с левурда, а председателката Елена Сухарева се похвали с вкусна боб чорба и зелена салата с левурда.

За всички участнички в първото издание на кулинарната изложба с левурда имаше специални грамоти и предметни награди и задължителната обща снимка за спомен.

А от приготвените от дамите вкусоти похапнаха всички участници в традиционния празник на левургата, като освен долнобанци на празничната трапеза имаше и гости от Пловдив и Кюстендил.

Любомир Кузев

Пролетен празник на гората във Врачанския Балкан

"Но аз не кльмнах, все вървах напред, защото Стара планина, под чиито борове се родих и чист въздух дишах, предаде на духа ми твърдостта на своите скали..."
Иван Вазов

За планините и горите има безброй много митове и легенди, в които се разказва за това, как народът ни от векове е обичал и уважавал гората, как целият му живот е бил свързан неотлъчно с гората и планината. А в действителност за нас гората и планината са величие и гордост, "мощ и сила". Тази гора е "буйна и шумна", виеща и танцуваща с вятъра през зимата и накупена, наяднала зелената си премяна през пролетта - весела, цветна, приютителна в пазвата си птиците песни, ромона на потоците и любим дом на горските животни.

Величието на гордия Врачански Балкан и неговата природа искаме да покажем на нашите гости, които приеха поканата ни да споделят с нас

Пролетния празник на гората на 10, 11 и 12 април т.г., на който си дадохме среща туристите ветерани от 12 клуба. Нашият клуб домакинства на такава среща за първи път. След времето на трескава подготовка, организацията по провеждането и посрещането на гостите, настъпи самият празник. След посещение на забележителностите на Враца - древния и съвременен град под Балкана, Врачанския Балкан ги посрещна със слънце и зеленина. Искахме заедно да се потопим в хармония, красотата и уют, приятно прекарване и незабравими емоции. И как се случи това?

Хижа "Легеника" ни приветства слънчева и гостоприемна, а Балканът и природата наоколо примамваха неустойчиво

към разходка, защото вечерта започва срещата на туристите ветерани. Празникът бе открит от г-н Латов, който приветства с "Добре дошли" всички гости. Представи и уважилите събитията Румен Узунов - зам.-председател на Федерацията на КТВ, Генка Минчева - председател на КТВ - Северозапад, Ирена Николова - главен експерт "Туризм и категоризация на туристическите обекти" - Община Враца, Юлиан Кирилов - председател на Туристическо дружество "Враца" - гр. Враца, и служители от Общинска администрация.

Виолета Митова, председател на КТВ - Враца, в своето слово също приветства гостите с "Добре дошли": "За мен е чест от името на членовете на КТВ - Враца, от името на ръководството на клуба и лично от мое име, като домакини на настоящата среща,

да изразя нашето удоволствие от това, че вие приехте поканата ни да споделите с нас Пролетния празник на гората. Удоволствие е да бъдете наши гости и да бъдем част от вашето забавление през тези дни, означава много за нас.

Надяваме се, тази наша среща да допринесе за укрепване на добрите взаимоотношения между клубовете, за засилване на приятелството между нас, за споделяне на добрите практики и инициативи."

От името на кмета на община Враца Ирена Николова връчи на г-жа Митова поздравителен адрес за клуба по случай събитието, като изрази и своето удоволствие да присъства на празника ни. Поздравления за чудесния празник получихме и от г-н Узунов, както и от всички клубове-гости.

Докато гостите пре-

биваха тук, при нас, се постаряхме да удовлетворим техните желания и според нашите възможности да им осигурим дни с разходки, посещение на забележителности в нашия край и вечери, изпълнени с веселие, музика и танци, които да ги накарат да забравят умората от деня.

Драги колеги, туристи ветерани, ние се радваме на тази традиция и я уважаваме подобаващо, защото тя е ценна със срещите и запознанствата, с новите и старите приятелства, с разменените хубави инициативи, с веселието, песните и танците, с общуването и с хубавите спомени, които остават след това. Общите разходки, малките или по-сериозни преходи, по време на които можем да се порадуваме на красивата ни природа, носят усещане за свобода и карат всеки един от нас да се чувства млад и жизнен. Лю-

бовта към всичко онова, което тази природа ни дава, желанието да сме сред нея винаги, когато можем, удоволствието от прекараните заедно часове в планината и на морето, в гората или на плажа, сред горските малини и билки, поляните от цветя и вековни гървета, са безкрайни. И едновременно с това има едно нещо, което никога не забравяме - че сме отговорни да я пазим за поколенията след нас.

На нашите приятели, които ни гостуваха, искаме да кажем още веднъж "Благодаря", че споделихте с нас тези няколко дни в полите на любимия ни Балкан, че ни дадохте възможност да ви покажем гледки и места, които обичаме и с които се гордеем. За нас беше удоволствие, надяваме се и за Вас!

Соня Латова,
Клуб на туристите ветерани - гр. Враца

130 туристи в похода „Оттук започва България“

Традиционният туристически поход „Оттук започва България“ тази година премина по нов маршрут, като се прекосиха екомаршрутите в Националния историко-археологически резерват „Мадара“. По традиция проявата се организира от шуменското Туристическо дружество „Мадарски конник“ в Шумен, а водач беше председателят му Ангел Филипов. В проявата се включиха 130 туристи на различна възраст - от най-младите до най-възрастните с побелели коси пенсионери от туристически дружества и клубове за пешеходен туризъм от Североизточна България, имаше и солидна представителна група от дружеството в град Павликени.

За шест часа, тръгнаха от туристическа хижа „Мадарски конник“, легнала под чудните Мадарски скали, участниците в похода преминаха по екопътеките, като стигнаха до красивата местност Кирека над квартал „Калугерица“ на град Каспичан, където бяха разглеждани останките на средновековната крепост с църква-

та. Туристите преминаха и през два скални феномена - т.нар. „Подводница“ и „Малкият катер“, разглеждана беше малката средновековна гробница и по Мадарското плато продължиха към село Каспичан, като стигнаха до феномена „Могилата“, който е на височина 374 метра. По-голямата част от походниците са имали възможност да се изкачат на туристическия обект.

„Походът премина много организирано, въпреки голямата туристическа група. Всички останаха много доволни, тъй като и времето беше подходящо. Запознаха се с новопосетените обекти, които са сред прекрасната природа край Мадарския скален венец. Вечерта с много веселие премина в битово заведение в град Каспичан, където групите от различните райони на Североизточна България имаха възможност да се опознаят и да открият нови приятелства, като отнасят добри спомени“, каза Ангел Филипов, ръководител на традиционния поход „Оттук започва България“.

Георги Ников

Врх Расовец и пещерата на св. Йоаким Осоговски

По покана на планинарския спортен клуб „Ручей“ от град Крива Паланка туристи от дружество „Осогово“ - град Кюстендил, от Скопие, Крива Паланка, Прибищици и др. изкачиха с развети национални знамена връх Расовец (1150 м н.в.) и посетиха пещерата, в която според легендата е живял Йоаким Осоговски. Легендата разказва, че осоговската обител е била основана от духовния ученик на св. Иван Рилски - Яким (Йоаким), който живял през XI-XII век. Родното място на светеца не е известно, но се знае, че той първо се е спрял в село Градец, в дома на тамошния княз. Князът му посочил места по река Крива река, където може да се установи. Пустинникът си избрал една пещера в местността Бабин дол и там прекарал остатъка от земния си път в пост и молитва. Тази пещера всъщност е първата обител, предхождаща големия манастир, изграден по-късно.

След като св. Йоаким умрял, тялото му било намерено от ловци, които го погребали до пещерата.

По времето на византийския император Мануил Комнин (1143-1180) свещеник, с монашеско име Теофан, основал манастира на днешното място и погребал в съградената от него манастирска църква мощите на светеца, които преди това бил открит по съновидение.

„Трогателно бе как духът на дружеските отношения между нашите три съседски държави лъхаше от лицата и усмивките на всички присъстващи. Направихме стотици снимки за спомен. Любезните домакини ни почерпиха с вкусен боб в столовата на средновековната черква „Свети Никола“. С много песни, размяна на подаръци, ние направихме уговорка за следващи съвместни мероприятия“ - сподели Силвия Михова - секретар на дружество „Осогово“ - гр. Кюстендил.

Свикнали сме да мислим за светите братя Кирил и Методий като за едно цяло – и делото им празнуваме на една и съща дата. Само дето за по-голяма точност към името на Константин-Кирил прибавяме понякога и определението философ. И често изтъкваме, че и монголците пишат на кирилица (погрешно смята на от тях за руска азбука).

Натоварени свише с духовна мисия, озарени от Божие просветление, в строг пост и молитви, двамата братя дават на славянския род писменост и далеч не са формални изпълнители на императорска поръчка.

По характер, заложи и житейска съдба св. св. Кирил и Методий са много различни един от друг. Родени са в Солун, втория по значение град на Византия, в семейството на грунгария Лъв, висш военачалник, и майка Мария. Дали фамилията е била от славянски род, но елинизирана, или само майката е била славянка, не се знае със сигурност. Още през VI в. в областите наоколо започнали да проникват славяни и да се заселват. Родената дата на Методий е около 810-820 г., а на Кирил – 827 г. Преди да ги изпратят във Велика Моравия, император Константин им казал: „Вие сте солунчани, а всички солунчани говорят чист славянски.“

Методий е монашеското име на по-големия брат – спори се за светското – Михаил, Страхота или Анастасий. Още от детство той привличал вниманието на възрастните с ума си. Затова не било чудно, че съвсем млад – на около 20 години, го назначили за управител на славянско княжество в областта Стримон, северно от Солун – според едни източници, а според други – във Витиния, днес гр. Бурса. Княжеството не било напълно подчинено на византийската военноадминистративна система.

„Като че ли предвиждаше, бих казал аз, че ще го изпратят за учител и пръв архиепископ на славяните, та той научи всичките им обичаи и постепенно ги обикна“, пише в „Пространно житие на Методий“ Климент Охридски от края на IX век. „Славянският княз“ управлявал 10 години, имал жена и деца. Отличавал се с представителен физически облик, военни умения и трайно участие в живота на Византия. В „Похвално слово за Кирил и Методий“ четем: „Цъфтейки с мъдрост като благоуханно цвете, Методий беше обичан от всички управници. В беседите си се представяше като Соломон, приваждайки чудни притчи, поучения и въпроси; и като служеше добре на всички, беше като крал на война, страшен като Самсон, Гедеон и Иисус Навин.“

Към 855-856 г. Методий внезапно напуска високата си пост и става монах в манастир в планината Олимп, област Витиния, на юг от днешна Бурса. Историците обясняват рязката промяна с дворцов преврат в Константинопол и сваляне от власт на протекторите на синовете на Лъв. Езотериците пък виждат знака на Провидението, тъй като и блестящият Константин-Кирил изоставя столицата и длъжността „главен библиотекар на Магнаурската школа“ и отива при брат си. Така се ражда глаголицата.

Някои метафизици съзират в структурните й елементи – точка, кръстче, кръгче, дъга и пр., космически символи. Дватамата братя обучават следовници, гръцките богослужбени книги биват преведени на църковнославянски.

Тук монашеското битие на Методий прекъсва за няколко години – заедно с Константин-Кирил, известен с дипломатическите си способности, по нареждане на императора те заминават да преговарят и при възможност да християнизират населението на Хазарския каганат, ранно феодално образувание между Каспийско и Азовско море, насочило се към юдаизма. По пътя двамата спрели в гр. Херсон, център на Византийската империя по тези места. Събитията показали различията в нагласите им. Кирил се проявил като отличен археолог – той открил и събрал мощите на изчезналия римски епископ Климент, за който се твърдяло, че бил хвърлен в морето с котва на врата. При огромните разстояния и трудности те на пътуване, братята ус-

мрачното Средновековие, е, че всеки народ има право да славя Бог на своя говор. Тази убеденост, този вътрешен подтик, не били подпомогнати, освен формално, от Византия. За да получат подкрепящи ги църковни пълномощия и от Римската църква, след 3-те (или почти петте години) във Велика Моравия Кирил и Методий напускат Велеград, където се смята, че са пребивавали, и се отправят към Рим (или Цариград – според други източници). По пътя панонският княз Коцел, управляващ също славянски племена (днешните словенци), ги кани да научат на славянска грамотност 50 ученици. От Залавар (на брега на езерото Балатон) братята и придружаващите ги ученици пристигат и престояват известно време за диспута във Венеция, а от там заминават за Рим. Междувременно на светия престол се е възкачил нов папа – Агриан II (867-872), който е благосклонен към тях; той освещава преведените на славянски език църковни книги, а Методий и няколко

едно от местата на заточение, наред с името на Методий са имената на сподвижниците му – Леон, Игнатийос, Йоаким, Симеон, Драгайс.

Още един път ще пътува Методий до Рим, все за да убеждава папата да признае славянския език, достоен за богослужение. Той не се подчинил на забраната на папа Йоан VII, заради което последният му изпраща гневно писмо (879 г.): „Чуваме още, че служиш литургии на варварски, т.е. на славянски език, след като с писмо до теб ти забранихме да използваш този език.“

Междувременно княз Ростислав е свален от немците, а след детронирания и на заместилния го княз Светополк Велика Моравия пада изцяло под немско владичество.

В обстановка на постоянна борба с франкското духовенство Методий приема поканата на император Василий I Македонянин да посети (883 г.) Цариград със свои ученици. След 20 години съавторът на славянската азбука е посрещнат с почести. Някои

Методий е и главен неин разпространител.

ПОСЛЕСЛОВ

От изложеното дотук става ясно, че за утвърждаване на славянската писменост се е водела тежка и дълга битка. Ако се върнем немного далеч в историята, ще видим, че често славянството е бивало подлагано на опити за претопяване, подценявали са го. И това не е само от страна на хитлеристка Германия.

Предците на българите са дошли от далечна Азия. Но в жилите на народа, който сме, тече и славянска, и тракийска кръв. Ние пишем на кирилица, източноправославното ни богослужение се води на говоримия ни език, близък до църковнославянския. Така щото принадлежим – и историята ни е причислила – към голямото славянско семейство.

Ще си позволя да подчертая становището за славянството на един голям наш учен-философ – г-р Янко Янев. Роден е през 1900 г. и завършва философия (вкл. защитава два доктората) в Германия през 30-те години. По всеобща воля и дълбочина на мисълта го поставят редом до

24 май — Ден на българската просвета и култура и на славянската писменост

По-големият брат

пели на връщане да предават в Рим тленните останки. Надарен филолог, при изпълнение на хазарската мисия Кирил изучил не само еврейски, но и още по-стария – самаритински език; направил и преводи на ценни писмена.

Дватамата пътешественици успели да стигнат Семендер, столицата на каганата (днес Дагестан).

Успешно изпълнили задачата си – да изложат и защитят християнството, братята се разделят. Методий отново поема духовното поприще и става игумен в Полухрон, на юг от малайзийски Олимп. Там, през 862 г., го заварва поръката на император Михаил III да заминат с Кирил за Велика Моравия и по молба на княз Ростислав да въведат богослужение на говорим славянски език.

По това време в Средна Европа се е заплел сложен политико-църковен възел. Водил се борба между Византийската църква, Римската църква и Източнофранкското духовенство за овладяване душите и териториите на славянското население. Княз Ростислав искал да славянизират църковните институции с цел откъсване на Велика Моравия от франкското влияние и превръщането ѝ в мощна независима държава. Братята Кирил и Методий приели въвеждането на славянски език в богослужението с желание и отговорност, но срещнали упоритата съпротива на Баварската църква в лицето на духовния ѝ кмир. Той издигнал идеологията за „триезичието“. Според нея свещените езици, на които трябва да се проповядва християнството, са само три – еврейски, гръцки и латински. Големият принос на светите братя, освен създаването на писмеността и убедеността им, налагана от тях, и то в условията на

ученици получават и духовни титли. На 14 февруари 869 г. внезапно Кирил умира. Погребан е в същата църква „Св. Климент Римски“, където са погребани донесените от братята мощи на патрона ѝ.

Останал сам, Методий, окуражен, се отправя към Панония и Велика Моравия, за да реализира общото дело. Трябвало да пристигне в гр. Сирмиум (дн. Сръбска Митровица). Но така и не успява. През пролетта на 870 г. трима немски епископи го залавят и след няколко месеца в затвор му устройват църковен съд в Реенсбург. За по-голяма тежест присъствал и крал Лудвиг Немски. Осъден, Методий е заточен в Западна Бавария, най-вероятно в манастира Елванген. На процеса Методий защитава правото на славяните да имат собствена църковна организация. Издържа униженията и страданията, на които го подлагат. А те били толкова жестоки, щото папа Йоан VII, като научава за тях, изпраща писмо (873 г.) до един от немските епископи. „Наистина, пише той в писмото, чия жестокост, да не кажем на епископ, но на какъвто и да било светски човек, дори и на тиранин, или чия зверска свирепост не надхвърли и не надмина ти със своята дързост, като подложи нашия брат Методий на затворнически наказания, като най-сурово и безчовечно го наказва да стои продължително време под открито небе на зимен студ и гърждове, като го отдели от повереното му ръководство и като достигна до безумието да го довелат на епископския събор и да го биеш с конски бич, ако това не е било възпрепятствано от другите?“

В тези ужасни времена до Методий останали само учениците му. В поменик на манастира Райхенау, който бил

изследователи твърдят, че Василий изпратил в двора на българския княз Борис I, който признал върховенството на Византийската църква, бъдещия епископ Константин Преславски.

След завръщането си от Византия Методий се отдава на книжовна дейност, предимно преводаческа. Тя продължава около две години, до смъртта му.

Св. Методий е погребан в главната моравска църква с опело на латински, гръцки и славянски език. „Събра се народ от безчислено множество хора, които го изпроводиха със свещи, плачейки за добрия учител и пастир. Мъже и жени, малки и големи, богати и бедни, свободни и роби, недъжави и здрави – всички оплакваша онегова, който беше всичко за всички, за да спечели всички.“ („Житие на Методий“)

Новият папа Стефан не само не одобрил моравец Горазд, когото Методий приживе посочил за свой приемник, но поставил за архиепископ на Велика Моравия Вихинг, върл противник на Методий, който подновил борбата срещу славянската писменост. Учениците на Кирил и Методий са хвърлени в затвор, подложени и на физически изтезания, а след това – изгонени от страната. Една част от тях биват отправени в крайдунавските области, откъдето тръгват за България. Друга част, продадени за роби, са откупени във Венеция от императорски служители и отведени в Цариград. Така за кратко време във Велика Моравия славянската писменост и култура са ликвидирани.

В началото отбелязахме, че големият брат е бил по-различен. Неуморен организатор, със силна воля и несломим характер, освен сътворец на славянската писменост,

проф. Иван Шишманов, проф. Асен Златаров, проф. Михаил Арнаудов. Недолюбван едновременно „отгясно“, и „отляво“, определен като „обективен идеалист“, г-р Янев написва (на немски) най-пълната биография на Хегел, с анализ на неговата диалектика. България го посреща унищително – правят го дребен администратор в Университетската библиотека. В Германия обаче, където се връща, му поверяват курса „История на българската литература“, а после го издигат за министър. Починал е през 1944 г. в Дрезден при бомбардировка.

За мен бе истинска изненада да прочета статията му „Пробуждане“. Възпитаникът на немската школа още в началото на 30-те години на миналия век (очевидно и тогава се е правела болезнена съпоставка между европейския Запад и славянството в лицето главно на Русия) пише следното: „Славянският Бог е жив и действителен, славянската мисъл винаги е била човешка мисъл. Когато и много идеи да са били заимствани от Запада, всякога руският дух ги е преобразявал и претопявал в пламъка на своето мистично съзерцание, правил е от тях животворни същности, превръщал ги е в движение... Това е стихията на все-славянското осъществяване на идеите, това е неговото историческо призвание. Славянството е всемирна воля. Не е пророчество, ако се каже, че оттам ще дойде спасението на света. Това може би ще настъпи развръзката на „великия спор“ – Европа и славянството ще се примирят и ще служат за изграждане на новото царство, което ще бъде царство на свободата.“

Тези слова не ви ли се струват сякаш отнасящи се за нашето време?

Мариана Ангелова

ЛЮДМИЛ ЯНКОВ

алпинистът с нежно сърце

Не питай за цената на мечтата -
бори се, литвай, падай и умирай!...
Носи я винаги напред - в ръката,
възкръсвай: ставай, искай и намирай!
Не я затваряй в себе си, в душата...
Изправен дишай, никога не спирай,
мечтай за радостта, за красотата!
С възторг и трепет, с вяра в чудесата -
тя ражда и мира, и светлината,
с кръвта заплаща любовта и свободата...
НЕ ПИТАЙ ЗА ЦЕНАТА НА МЕЧТАТА!...

Най-добрият алпинист сред поетите и най-добрият поет сред алпинистите. Участник в експедициите „Лхотце 81“, „Еверест'84“, при последната от които с невероятна скорост се изкачва от 7170 м до кота 8500 м, преодолявайки 1330 метра денивелация на „една дъх“, за да окаже помощ на Христо Проданов. В многогодишната история за покоряване на Еверест няма подобен пример на човешка саможертва и героизъм.

Една лирична душа и един голям мечтател! Той не стигна върха! С години сънуваният връх. Не стъпи на Еверест, а се върна по-голям от него! И в

последния си тур до Камилата Людмил остави по скалите и дадената дума, и своята усмивка, и добротата, и безкрайната си човечност за нас. За да има с кого да се сравняваме вечно!

На 17 април 1988 г. устремът му към върховете бе покосен от фатално падане при катерене на връх Камилата (2621 м) в Рила заедно със Стоян Наков. Рискът е голям, защото скалите са заледени, но и покрити със сняг. Това прави трудно забиването на още клинове, а качването е на ръба на разума. Въпреки това двамата са твърдо ре-

шени да стигнат горе. Не им било писано. В един момент алпинистите не издържат под тежестта на съоръженията и политат надолу. По-късно Стамен Станимиров и Пламен Кирилов, които също правели опит да качат Камилата, намират колегите си бездиханни на 200 м в пропастта. Цяла България е потресена, защото губи един от героите от експедицията на Еверест. Но не само затова. А и заради точното описание на гибелта си.

Стъпки във въздуха

Дълго летях... Всеки скален праг отнемаше част от живота ми. Скалният праг разкъсваше живата тъкан... Не ме беше страх... Болееше ме само... Болееше ме много. Скалните прагове късаха от мене децата ми... Виждах очите им, спомнях си трескаво допир на потни ръце на деца... Нямаше време... Стремглаво летеше срещу мене Снегът. Летях

със снежния прах срещу бялата твърдост на Земята... На скалните прагове останаха скъпите спомени... Долу, на бялата преспа, падна безжизнено, чуждо, грозно и черно петно. Гледах от последния зъб с удивление, страх... Оставях без лице, без костюм и без грим. Без човешката черупка оставах завинаги тука. Без град, топлина, без приятели, без светлина... Оставях гол, сам и далечен...

Този текст е писан ген преди смъртта на автора (Людмил Янков), предсказвайки какво ще му се случи... Той издъхва едва на 35 години недалеч от родния си град Кюстендил. Людмил не се завърна, но няма да бъде забравен.

„Човек губи цял живот по нещо. Не е жалко, че накрая ще загуби и живота си, стига да запази вярата в смисъла на това, което прави всеки ден.“

Силвия Михова,
секретар на
ТД „Осогово“ -
гр. Кюстендил

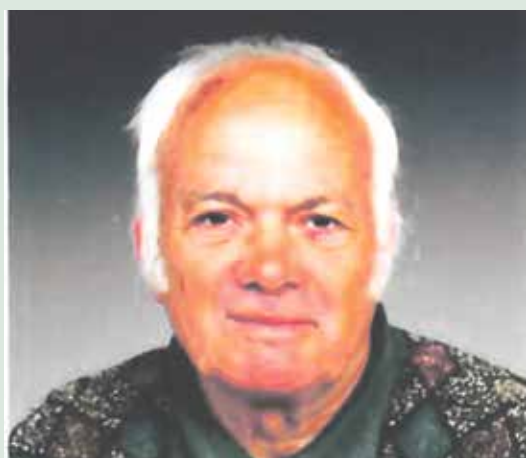

IN MEMORIAM

На 92 години почина Митю Калчев Калчев – заместник-председател на ТД „Планинец“ и председател на Клуба на ветераните туристи в Трявна. От 1961 г. той е завеждащ-отдел „Учебно-методически“ и „Организационен“ в Окръжния съвет на Българския туристически съюз. От 1952 г. започва да повишава спортно-педагогическата си подготовка и квалификация, като завършва Националната школа по туризъм „Маловица“. От 1961 до 1996 г. е ръководител на Републикански походи, през 1969 г. става инструктор по планинско спасяване и туризъм, съдия по ски 1-ва категория и старши планински водач. През 1970 г. става старши инструктор по туризъм и съдия по туристическо ориентирание – републиканска категория, а през 1982 г. вече е заслужил майстор на спорта по туризъм.

Целият му живот бе отдаден на туристическото движение. Заради богатата си дейност е носител на много отличия: Отличник на БТС, Отличник на БСФС, заслужил деятел на БЧК, Медал за особени заслуги на БТС, Турист на НРБ – 1-ва степен, и др.

Поклон пред паметта му.

Честит юбилей

На 5 май т.г. Николай Добрев навърши 75 години. След завършването на Учителския институт в гр. София работи като учител в ПТУ към Карловския тракторен завод в с. Веграре. След това учителства в гр. Раковски, където основава и туристическо дружество. След преместването си в Пловдив постъпва на работа в СПТУ по строителна механизация, където работи до пенсионирането си. Тук развива много активна дейност като ръководител на експедиционен отряд от 1971 до 1991 г., който е национален първенец. Освен това училището е еталон за туристическа дейност. Николай Добрев е носител на златна значка от националните движения

„Опознай България“ и „Покорител на 10-те планински първенци“. Той е инструктор по туризъм от 1966 г. и планински водач, а от 1978 г. е майстор на спорта по туризъм. Три мандата е бил член на УС на БТС, бил е и член на УС на ТД „Егелвайс“ – гр. Пловдив.

Ръководил е десетки градски, окръжни и републикански походи. Участва в международни пешеходни и колопоходи, а през 2003 г. изкачва връх Монблан (4810 м н.в.). Има принос в подготовката и обучението на туристически кадри. Понастоящем е председател на Клуба по пешеходен туризъм към ТД „Егелвайс“. Удостоен е със званието „Отличник на БТС“, носител е на медал „Алеко“ и на медал за особени заслуги.

01.04.2017 г. (събота)

От Казанлък, през Раднево, Овчарово, Богомил, Изворово, Хлябово, Тополовград, Маточина, Свиленград, до Хасковските минерални бани и хижа „Ауга“

Тръгнахме от Казанлък в 6:15 ч. с два автобуса и една лека кола. През Стара Загора и Сърнево в 7:35 спряхме в Раднево, до най-големия в света паметник на св. Иван Рилски, висок 33 м и тежащ 45 т. От южната страна на пътя е Археологическият парк „Нов живот за миналото“. В паркова среда на 13 га са показани в действителен размер макети на фрагменти от ранновизантийска крепост и порта с правоъгълни отбранителни кули, раннохристиянска базилика, стражева кула със стопанска постройка и зидан гроб от римската епоха. Показани са и възстановки на светилища, жертвоприношения, 4 гробни ями. Посетителите могат да се облекат с древни одежди и да стрелят с лък. Любезни, знаещи аниматорки ни разделиха на 5 групи и показаха целия комплекс.

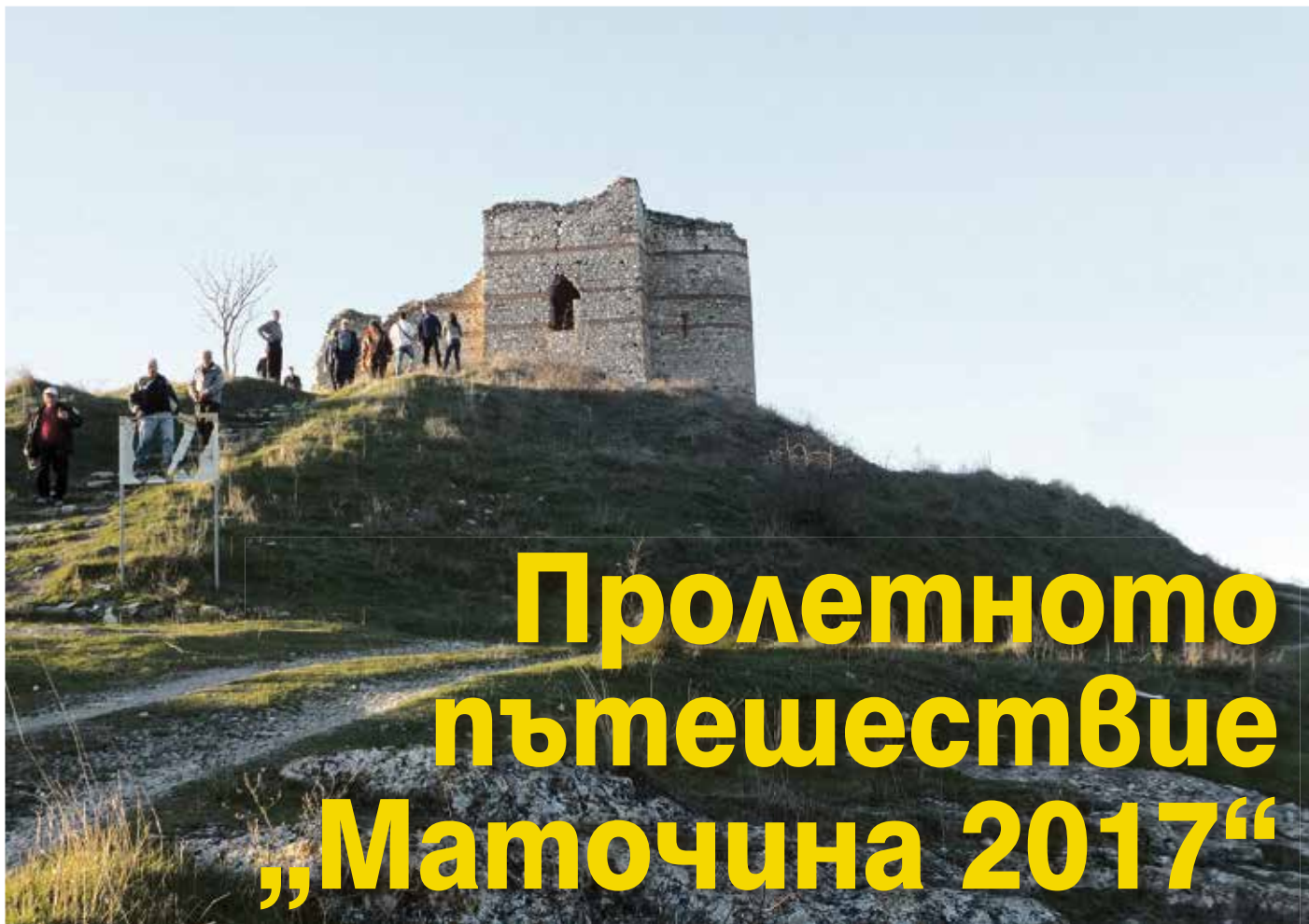
Директорът на Археологическия музей Пламен Караулиев ни разведе из хранилището с безценни свидетелства на отминали исторически епохи, намерени при спасителни археологически проучвания на над 250 обекта в района на комплекса „Марица-изток“. Особено интересни са бронзовите апликации от моалетни римски кутии (II-III в.), Свастиката на плодородието, с пречупени краища, сочещи обратно на движението на часовата стрелка (на хитлеристката свастика посоката е обратна), бронзови и стъклени гривни, бронзови кръстове.

Край с. Овчарово се струпахме край Менхира „Чучул камък“ (мен – „камък“ и хир – „висок“ – от бретонски).

Представява изсечена конусовидна колона, наподобяваща фалос. Висока е 2.10 м, с диаметър 1 м. Това е мегалит (от гръцки – голямокаменен). По българските земи тези съоръжения датират от ранножелязната епоха и се свързват с траките, имащи култ към плодородието и обновяващата се природа. В древността край мегалитния паметник са били извършвани различни ритуали, а по-късно се провеждал събор на Димитровден (допреди 50 г.). Тук се срещнахме с Борис и Иванка, пристигнали от Кърджали.

Южно от с. Богомил разгледахме Тюрбето на Хазър баба. Смята се, че той е живял и е владел голяма част от земите и селата наоколо. След Освобождението текето е станало християнски храм, като предверието му е затворено и превърнато в апсида, а един от ажурните прозорци е станал врата. По стените и днес личат още стенописи на украса и кръстове. През 1959 г. на текето е върнато старото предназначение и сега е изоставено.

През с. Коларово, с две винарни - Кастра Рубра и Вила Коларово, по тесен път дойдохме до разклон, където ни чакаше археоложката Кремена Георгиева от Харманлийския музей. Тя ни заведе до мястото, където е била важната пътна станция Кастра Рубра (на около 5 километра от село Изворово), изградена през II век. Служила на пътуващите по изградения римски път Via Diagonalis - най-важният път за Римската империя, свързвал Рим с Константинопол за място, където те са сменяли конете, почивали или нощували. Имало и укрепление, с военен гарнизон за защита на станцията и пътниците. Впоследствие наблизо в местността

Калето, на 6 км югозападно от село Изворово, е построена крепостта „Кастра Рубра“. Разгледахме укреплението.

В с. Изворово минахме край постамент, на който е сложен 4-колесен трактор от началото на колективизацията.

Преди Хлябово ни чакаше директорът на Тополовградския музей Веселин Кълвачев, голям познавач на околните старини и мегалитни съоръжения.

В местността Бялата трева се намира Царският долмен (от бретонски: дол - „маса“ и мен - „камък“) (12:50-13:00 ч.). В голямата камера имаше лястовиче гнездо.

След разклона за с. Сакарци, преди Тополовград, през пътя, покрай лозя и козарник, през боровя гора, изпълихме до култовия комплекс Палеокастро (14:57:16:15 ч.). В „Храма на слънцето“, в скалите, са издълбани над 150 каменни слънца (соларни дискове) с диаметър между 20 и 90 см, а около много от тях са изрязани и слънчеви лъчи. Тракийска и късноантична крепост е на високо разположени групи скали, които в централната си част оформят защитната стена на крепостта.

През Радовец, Студена, Сладун и Варник, по разбит, вълнообразен, тесен път с още над 50% асфалтово покритие, стигнахме Маточина. По черно пътче, на юг и после на изток, отидохме до скална стена, където е изсечена църква, само на ръка, през X в., когато има силно възраждане на аскетизма в християнството в епохата на иконоборските въстания.

Крепостта „Букелон“, северно от с. Маточина, е разположена върху хълм с труднодостъпни склонове. Личат останки от стара укрепителна стена, оградяваща платото. Сравнително добре запазена е, висока 18 м, средновековна кула от XII-XIV в., тип донжон. Охранява единствения достъп до пла-

тото по коларски път от юг.

През 378 г. наблизо е станала битката при Агрианопол, решителното сражение в Готската война от 376-382 г. Римските легиони претърпяват катастрофално поражение, а император Валент е обграден и убит от настъпващите готски войски. През 813 г. крепостта е завзета от хан Крум.

На 14 април 1205 година българските войски, предвождани от цар Калоян, водят битка с рицарите от Четвъртия кръстоносен поход в близост до крепостта (битката при Агрианопол). Латините са разбити, а полководецът им - император Балдуин IX Фландрски (Фландрийски) е пленен и е отведен в столицата Търново.

По тъмно стигнахме Скалната църква, на 1.5 км югозападно от село Михалч. Издълбана е във варовикова скала. Тя е единствената в България с уникална триконхална форма. Датирана е от X век. Вероятно е използвана от монаси и отшелници, последователи на различни ереси. При Свиленград се качихме на магистралата и през Хасково пристигнахме в хотел „Изворите“ в Минералните бани. С единия автобус 35 човека, водени от Стойно, заминаха да нощуват на хижа „Ауга“.

„Ехо-вечерта“ с музиканти Валентин, Васко, Милко и Иван и основни певци Мариан, Пенка, Валя, Жана, Николка, Николай продължи до 4:00 часа.

02.04.2017 г. (неделя)

От Хасковските минерални бани и хижа „Ауга“, до върха, Погледните площадки, Северната утроба, Шарпаните, с. Ангел войвода, Златния връх, Хасково, Димитровград и Стара Загора, до Казанлък

Долният автобус 2 изкачи състава си на хижа „Ауга“, посрещнат от засмения хижар Хубен. Направихме разходка до оградата на връх Ауга, пазена от едно

вързано и едно пуснато полузлюбно лаящо куче. После през Погледната скала (с панорама към връх Чиялка, връх Драгойна, с. Буково), Северна пещера-утроба и скалата „Айкъс“, се върнахме на хижа. Оттам с рейсовите се отбихме до каменните съдове за ритуално винодобиване (шарпани) и през Минерални бани стигнахме в с. Ангел войвода. Спуснахме се в западната му махала и паркирахме на бетонна площадка. Скороходната група по обиколена, камионен път през ливади, борови и гъбови гори, се качи на Златния връх (Алтънतेпе). Има остатъци от мощна крепостна стена, с разкопани основи на църква, а по скалите са издълбани над 50 (култови или за легла на греди) ниши. Тук е имало тракийско светилище – едно от най-големите в България. Оформен е скален басейн с трапецовидна форма и заоблени ъгли – вероятно жертвеник. В подножието на скала е врязан голям, неправилен четириъгълник, в центъра на който има полусферична вдлъбнатина. Възможно е той да символизира вратата (прехода) към отвъдното. Извън стената има „слънчеви“ каменни кръгове с диаметър около 1 м.

Върнахме се в Минералните бани и посетихме параклиса „Малка Богородица“ с аязмо и провиралка за жени (за здраве и плодovitост). Покрай центъра с мегалитното образувание „Богородична стъпка“ отидохме през парка до крепостта „Свети Дух“. Стените следват очертанията на терена, дебели са 2 м, високи са 3.5 м и заграждат около 2 га пространство. Крепостта е съществувала от II до XIV век и е служила за отбрана на селището, възникнало през II век около минералните извори.

В Хасковския музей любезният уредник Милан Вълчев ни посрещна и разведе из богато подреденото хранилище. Особено интересни бяха пресата за сусамово масло, детската проходилка и полевата стойка за още непроходили бебета (обръч с кол, който се забива на нивата и детето се слага в обръча).

След обиколка в новия (само 70-годишен) Димитровград намерихме музея и разгледахме залите за археологически находки, история на създаване на града и история на бригадирското движение.

В Казанлък, на площадчето зад пощата, в 19:33 ч., след 540 км автобусен път и 20 км културно-историческо ходене, завърши пролетното пътешествие.

Текст:
Христо Ангелов
Снимки:
Стойно Стойнов,
Христо Ангелов

През 1909 година по книжарниците, главно на София и Пловдив, се появява една книга със странно, по това време, съдържание - „Възкачването ми на Монблан“, издателство на печатница „С. М. Стайков“. В нея младият пловдивски лекар Иван Малеев живо и увлекателно описва първото българско изкачване на европейския първенец по това време - Монблан (3 август 1903 г.). Това е първата българска пътеписна книга на тема планинарство и алпинизъм, която отгава е станала библиотечна реликва.

Двадесет години по-късно, по поръчение на ЦН на БТД, проф. д-р Параскев Стоянов издава първото „Практично и пълно ръководство по туризма“, в което авторът отделя специална глава за техниката, екипировката и съоръженията за алпинизъм. В книгата си проф. Параскев Стоянов споделя опита си от първото българско изкачване на висок алпийски връх – Гран Комбен, 4318 м (1 август 1895 г.), на границата между Италия и Швейцария. И това е всичко, което е излязло на българския книжен пазар до Втората световна война.

Едва 27 години по-късно (1956 г.) известният наш алпинист Цанко Бангиев дава ново начало на алпийската ни книжнина с книгата си „Алпийските стени в България“. После нещата тръгват с ускорени темпове, за да се появят повече от 80 книги на алпийска тематика. Своя достоен принос към това внасят и четирите книги, които представяме на нашите читатели.

ПЪРВИТЕ СЕДЕМ -

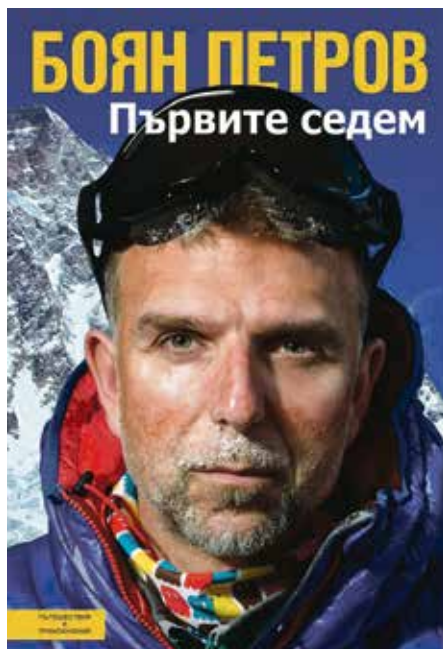
НАРЪЧНИК ЗА ИЗКАЧВАНЕ НА ВИСОКИ ВЪРХОВЕ

Топалпинистът Боян Петров слезе за малко от Хималаите. Потърси спокойствие у дома, за да си отгърне и набере сили за следващите шест осемхилядника, които му остават в битката за „Хималайската корона“. Съдбата обаче реши друго – той стана жертва на недобросъвестна румънска шофьорка. Всички добре помним случая в Кресненското дефиле. Вместо набиране на сили Боян започна трудно и продължително лечение.

Алпинистът ни обаче не губеше време. Събра мислите си, подреди водените си дневници и написа първата си книга - „Първите седем“. Книга, която взриви не само алпийската гилдия, обществото на планинарите, но и хора, които нямат допир до планините и техните върхове. За презентацията на книгата си Боян обиколи София, Бургас, Пловдив, Велико Търново, Русе и Враца. Салоните му навсякъде бяха препълнени, дори много от гостите оставаха правостоящи. Поне аз не помня на презентацията на книга да са присъствали толкова ВИП персони – Цар, бивши и настоящи министри-председатели, академици, професори, доценти, кметове на окръжни градове, ректори на висши учебни заведения. В залите видяхме и много дипломати от няколко държави и още много мастити научни работници. Дори и на преклонна възраст бяха дошли ветераните на българския алпинизъм, както и много действащи алпинисти. Всички бяха еднородни – Боян е не само отличен алпинист, но и многообещаващ автор.

В обем от 287 страници и 240 прекрасни цветни фотографии той направи своите почитатели съпричастни в голямата му битка с най-високите върхове на планетата. По най-достъпен и много увлекателен начин Боян ни води по отвесните, заснежени и обледенели високи върхове. Хигдън пик, 8068 м (2009 г.), Кангченгзъонга, 8586 м, Броуд пик, 8047 м, и К-2, 8611 м - и трите през 2014 г., Манаслу, 8163 м (2015 г.), после Анапурна, 8091 м, Макалу, 8463 м, и Нанга Парбат, 8125 м,

Принос към алпийската ни книжнина

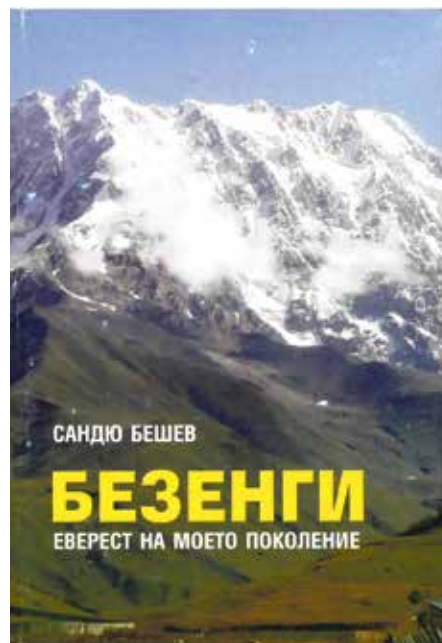

отново в една година – 2016-а.

И не само това. В книгата на Боян читателите ще се срещнат със седемхилядниците на бившия Съветски съюз – Комунизъм, Ленин, Корженевска и Кан Тегри, с което той завоюва много почетното звание „Снежен барс“. От книгата читателите ще узнаят много неща и за континенталните първенци – Аконкагуа за Южна Америка, Денали (бивш Маккинли) за Северна Америка, Килиманджаро за Африка и Елбрус за Европа. А за тези, които възнамеряват да поемат по неговия път, Боян дава изчерпателна информация за организацията, тренировките, тактиката и стратегията при изкачването на най-високите върхове. В този аспект изданието с право може да се нарече Наръчник за изкачването на високите върхове.

С една дума, „Първите седем“ е книга, която заслужава да намери място в библиотеката не само на тези, които имат отношение към планината и пътешествията. В нея ще намерят своите интереси и колегите на Боян – зоолози, биолози и други научни работници.

И накрая, като човек, който е отдал повече от 40 години на научното изследване на историята и развитието на българския алпинизъм, си позволявам да поздравя Боян

Петров за отлично написаната му книга.

БОГИНЯТА МАЙКА НА ВСЕЛЕНАТА

На най-високия връх на планетата - Еверест (8848 м) са се изкачили много алпинисти, планинари и пътешественици. Всеки един от тях е търсел своята мечта. Търсел е отговор на своето собствено АЗ. На върха са били хора с пълна загуба на зрението си (Ерик Вайхенмайер – САЩ), хора с ампутация на единия крак (Анури-ма Синха – Индия), с ампутация и на двата крака (Марк Инглиш – Нова Зеландия) или пък на човек с ампутация на двете ръце (Сударшан Гуатам – непалец, живеещ в Канада).

На 24 май 2014 г. на Еверест стъпи и един българин - д-р Атанас Скатов, който няма гореспоменатите проблеми, но и той търси отговор на своя експеримент. От 2007 г. той е вегетарианец – не се храни с месо. От 2009 г. се отказва и от всякакви животински продукти – мляко, сирене, кашкавал и става веган. Изкачва няколко върха и разбира, че няма никакви проблеми. Това му дава основание от 2012 г. да прекрати и консумацията на всякакъв вид риби. И така, като пълен веган, Наско стъп-

ва и на 8848 метра.

За това си изкачване той написва книгата си БОГИНЯТА МАЙКА НА ВСЕЛЕНАТА, която е пълен и много подробен дневник на цялостната експедиция. Дневникът му започва от възникването на смелата му идея. Проследява набирането на средства, пътуването до подножието на върха, аклиматизацията с изграждане на междинните лагери, както и самия финален штурм. Наско обаче излиза извън чисто алпийските пътеки, като ни среща с най-различни хора, с които той се запознава по пътя си. В разговорите с тях много успешно и увлекателно той търси както смешното, така и тъжното. По пътя си към най-високия връх Наско ни среща не само с шерпите – тези силни и смели мъже, без които не минава нито една експедиция, но и с обикновените хора на Тибет.

Книгата му съдържа 271 страници и е онагледена от 197 цветни фотографии на върхове, ледници, палаткови лагери, хора, изкачващи върха, кухненски работници, както и обикновени жители на планинската страна – мъже, жени и деца. Без да съм професионален фотограф, поемам отговорността да определя качеството на снимковия материал като много добър, дори отличен.

Книгата се чете живо и увлекателно, защото на всяка страница читателят се среща с различни неща в природата – мъгли, снеговалеж, силни ветрове, достигащи до урагани. Липсва само спокойствието, слънцето, топлината. Написаното от Наско е четиво не само за любителите на планината, но и за широката кръг читатели, които дори никога не са били в планината. Много висока оценка заслужава и екипът на издателство КИБЕА за добре свършената работа.

БЕЗЕНГИ -

ЕВЕРЕСТ НА МОЕТО ПОКОЛЕНИЕ

В средата на 50-те години на миналия век по върховете на Рила, Пирин и Стара планина през лятото и зимата бяха преминали всички по-трудни маршрути. Чувстваше се необходимост най-добрите ни алпинисти да тръгнат към по-трудни и по-високи върхове. С една дума, да излязат извън пределите на страната. През 1958, 1959 и 1960 година четири български групи посетиха Кавказ. Там, наред с обучението по легена техника, нашите алпинисти направиха изкачвания и на трудни и популярни кавказки върхове – Елбрус, Домбай Улген, Шхелда, Щуровски и Белала-ка. През 1961 г. дойде ред и на нещо по-сериозно и отговорно. Избрахме Безенгийската стена.

На 28 юли 8-членният ни състав напусна София за далечния Кавказ. Аврам Аврамов, Георги Атанасов, Енчо Петков, Йордан Мачирски, Радко Бреанов, Сандю Бешев, Тодор Николов и Цанко Бангиев. Българските алпинисти за първи път попадаха в района на Безенги, където съветските алпинисти изпращаха там само високоразрядни алпинисти, осъществяващи изкачвания и траверси от най-висока категория на трудност. Там „новички“ курсисти за значката „Алпинист СССР“ и треторазрядници не се изпращаха.

За разузнаване и аклиматизация реализирахме изкачване на петхилядните върхове Коштан-тау, Мижирги и Джанги-тау. На 17 август дойде ред и на решителния ден – началото на прочутата Безенгийска стена. Два дни, след като бяхме изкачили първия и най-висок връх от поредицата петхилядни върхове, стана неоправдано. Трима от най-добрите ни алпинисти – Цанко Бангиев, Йордан Мачирски и Радко Бреанов, загинаха, което наложи прекратяване на траверса.

Три години по-късно с подсилен състав: Георги Атанасов и Аврам Аврамов - участници и в успешния опит от 1961 г., ►►►

Под този надслов на 22 април 2017 г. в НЧ „Искра - 1860“ – гр. Казанлък, се проведе XIX празник на туристическата песен. Участие в него взеха хорова формации от Стара Загора, Пловдив, Перущица, Сливен, Габрово, Горна Оряховица, Елена, Петрич, Асеновград, Самоков, София, Казанлък. Организатори на проявата са Община Казанлък, ТД „Орлово гнездо“, ВГТП „Ехо“ при ТД „Орлово гнездо“ и ВК - Казанлък.

Цветелина Цветкова – зам.-кмет на община Казанлък, приветства всички участници. Тук, в Долината на розите, в земята на тракийските владетели, в априлския пролетен ден се роди празник на любовта и красотата. Първи на сцената излезе хор „Иван Апостолов“ към ТД „Калабак“ – гр. Петрич. Реквиемно прозвуча Ботевото „На прощаване“.

Неочаквано сцената се запълни с деца. Те се подготвиха в речичка и без знак запяха песен за Родината. Това бяха малките славеичета, възпитаници на ДГ „Славеиче“ – гр. Казанлък, с художествен ръководител Рая Вълкова.

Ето ги и пловдивските планинари от ТХ „Родопско ехо“ при ТД „Родопи“ – гр. Пловдив. С първото си изпълнение те завладяха залата. Публиката

се просълзи от изпълнението на Каравеловата „Хубава си, моя горо“. Заслужени аплодисменти получиха солистите Ани Гашарова и Димитричка Вълчанова.

Възторжени, бурни, напористи на сцената се втурнаха сливенските войводи. Те сякаш се катереха по Сините камъни и по харамийски си подвигваха весели закачки. Пяха волно с акорде-

гужба. А нежната мелодичност опияни публиката. Беше хубаво чувство.

Хор „Родопски звуци“ – Асеновград, към ТД „Безово“ възпяха родопските безбрежни поляни и преживяното по тях и планинските хижи. Заслужено бе приветстван и хор „Планинска песен – Филип Аврамов“ – София, които изпълниха и песен за нашата Розова

XIX празник на туристическата песен „Прекрасна си, мила Родино!“

онен съпровод на Петя Раденкова.

Пред публиката се подреди един „оперен състав“ – хор „Средногорски звуци“ при ТД „Сърнена гора“ – Стара Загора. Високо певческо изкуство показаха и солистите Андрей Арзирев и Митрьо Янев.

ВГ „Акустика“ – София, припомни за шарените черги и леещото се старо вино, за миналата

голина.

Силните стихове на български поети са превърнали в песни маестро Филип Аврамов, Борис Стрински и Стефка Карпенева. Много от съставите се представиха с техни творби. Дамският състав към Хора на ветераните туристи при ТД „Рилски турист“ – гр. Самоков бе един от тях. На сцената запяха „Планинските бисери“ – гр. Елена,

към ТД „Чумерна“. Те пяха с любов за България.

С поклон пред Апостола „Старопланинското ехо“ при ТД „Узана“ и НЧ „Габрово-2002“ изпълниха песни за калените габровски туристи, които са навсякъде – по най-далечните хижи и заслони. Хористите от с. Добридял, ВГ „Еделвайс“ при НЧ „П. Р. Славеичков-1903“, гостуваха за първи път в Казанлък, но

се представиха достойно и със самочувствие. ВГ „Севтополис“ при НЧ „Искра-1860“ – Казанлък, показаха класа с прекрасни вокали. ВГТП „Ехо“ при ТД „Орлово гнездо“ и ВК – гр. Казанлък, пяха с възхищение за красотата на природата. И когато в последните акорди те се присъединиха към внушителната представителност на хор „Планинска песен“ – гр. София,

възхновението взриви атмосферата. Извън залата полетя химнът на празника – „Прекрасна си, мила Родино!“. Организацията и двигателят на цялата дейност бе плод на ВГТП „Ехо“ и безпределната отгаденост на водещата на празника Маргарита Дохчева, посветила всеки свой ден на най-прекрасния идеал – любовта към Родината.

Рая Владимиров

Федерацията на туристите ветерани отчете дейността си за 2016 г. и избра нов председател

На 29 април се проведе отчетно-изборното събрание на Българската федерация на туристите ветерани на хижа „Алеко“. На него се отчете дейността на федерацията през 2016 г., която е с най-много изградени клубове в страната и е с най-много членове – над 3500.

Беше приет нов Календарен план за 2017 г. и бюджет. Единодушно беше избран за председател Румен Узунов от КТВ – гр. Троян. Досегашната председателка на федерацията – Момка Спасова, бе избрана за пожизнен председател. От БТС тя бе отличена със специален плакет за нейната 20-годишна всеотдайна дейност в Българската федерация на туристите ветерани, който ще ѝ бъде връчен в Деня на туризма – в последната неделя на месец август.

▶▶▶ както и подкреплението от Георги Щерев, Ангел Петров, Кръстю Алексиев, Георги Имов и Щилиян Атанасов, постигна безспорен успех, с което се реабилитирахме за неудачния старт

За района Безенги, за Безенгийската стена и за битката с нея, както и за изкачването на нашите алпинисти в този труден алпийски кът от Кавказ, е и разказът в тази книга. Нарекох книгата си „Безенги – Еверест на моето поколение“, защото считам, че в развитието на българския алпинизъм се оформят три поколения, всяко от които е дало своя принос за постигнатото в тези близо 90 години организирано алпийско движение у нас. Към първото поколение безспорно принадлежат учредителите на БАК, които смело навлязоха в по-трудните и по-високи части на нашите планини. Второто поколение, към което

считам, че принадлежа и аз, прокара много трудни алпийски маршрути, постигна значителни успехи по върховете на Алпите, Кавказ, Памир, Тянь-шан и Хиндукуш. Осъществиха и първото българско изкачване на върховете над 7-те хиляди метра. Днешното поколение доразви успешно започнатото дело и постигна значителни постижения на най-високите върхове на планетата – 14-те осемхилядника.

Петдесет и четири години след трагедията през 1961 година отново посетих района на Безенги. Целта бе да покажа на наследниците на загиналите гробове на техните родители и близки. Там, пред огромния кратер на ледника, в който пропаднаха тримата ни алпинисти, дадох обет да разкажа в книга това, което се случи през 1961 и 1964 година.

Доц. Сандю Бешев

60-годишен юбилей на ТД „Добруджанец“

През 2017 г., по случай 60-годишния юбилей от основаването на ТД „Добруджанец“, програмата е наситена с прояви.

Проведе се Общо събрание на 24 март, на което председателят отчете извършената работа през 2016 г. Той обърна внимание на работата с младежи и ученици. Със задоволство можем да отбележим, че на събранието бяха приети за членове 2 клуба с ученици от ОУ „Хр. Смирненски“ и СУ „Н. Вапцаров“ и един клуб с младежи, работещи в гр. Г. Тошево.

На 31 март ТД „Добруджанец“, съвместно с клуб „Млад турист“ от СУ „Н. Вапцаров“ с ръководител Минко Курчев, проведе екскурзия до местността Боаза, гр. Търговище. Осъществиха пешеходен поход с посещение на Римска крепост Мисионис и преход през Боаза.

По време на Великденските празници два групи туристи осъществиха два автопохода – единия до Букурещ, а другия – до Болград.

На събранието се реши през май да се проведат прояви, свързани с 60-годишния юбилей на ТД „Добруджанец“ – туристически празник с ученици от ученическите клубове „Млад турист“ и състезание за скачане и разкачане на палатки, палене на лагерен огън, оборудване на раница, умения за справяне с трудности в планината. На 27 и 28 май ще се проведе събор на туристически дружества от Североизточна България и поход „По стъпките на певеца на Добруджа Йордан Йовков“, тържествено събрание и вечеря.

Димо Димов, председател на ТД „Добруджанец“

Туристически маршрути около хижите на БТС

Хижа „Вихрен“

Разположена е в Северен Пирин, на левия бряг на река Бъндерица, между връх Вихрен и Тодорин връх, 1951 м н.в., 150 легла, външни и вътрешни тоалетни и бани, собствено ел. захранване, столова, бюфет, паркинг.
Стопанин: БТС – София

Изходен пункт:

1. Банско – хижа „Вихрен“ – 16 км асфалтово шосе
2. Банско – Бъндеришка поляна (кабинов лифт) – хижа „Бъндерица“ – хижа „Вихрен“

Тръгва се по пътеката (жълта лентова маркировка) от горната лифтова станция в местността Бъндеришка поляна в югозападна посока, край каньоновидната долина на река Бъндерица, и след около 30-40 минути се достига хижа „Бъндерица“ (1798 м н.в., 115 места, външни и вътрешни тоалетни и бани, локално отопление, ресторант, бюфет).

От хижа „Бъндерица“ се излиза на шосето за хижа „Вихрен“, минава се край природната забележителност Байкушевата мура и при първия голям десен завой пътеката продължава направо през тревисти площи и камъни. След 30 минути се излиза на паркинга пред хижа „Вихрен“ (общо 1 час от горната лифтова станция).

3. Банско – хижа „Бъндерица“ – хижа „Вихрен“ (жълта маркировка) – 4.30 минути

Пешеходният маршрут започва в южна посока по улица Пирин, край долната станция на кабинковия лифт. Лентовата маркировка следи долината на река Бъндерица и сред иглолистна гора пътеката излиза на Бъндеришка поляна край горната лифтова станция (3.30 часа). Оттук се следи пътеката, описана в маршрут 2.

Съседни обекти

(летни маршрути):

4. Хижа „Вихрен“ – връх Вихрен – хижа „Яворов“ (червена маркировка) – 8.30 часа

Маршрутът е част от европейския маршрут Е4 и е един от най-трудните в нашите планини. Тръгва се от каменната чешма срещу хижата, следи се потокът Вихренска вода, с многобройни серпентини бързо се набира височина и след 1 час се достига леденостуден извор – последно място за набавяне на вода. Оттук нагоре през каменни блокажи и тревист склон по диагонал се достига билната седловина Вихренски преслап (Кабата) между Хвойнати връх и връх Вихрен (40 минути). От нея в посока север-североизток пътеката продължава с много серпентини между мраморни плочи и тревни пасаж и след около 50 минути достига връх Вихрен (2.30 часа от хижа „Вихрен“). Оттук започва стръмно

Хижа „Вихрен“

Хижа „Яворов“

Заслон „Тевно езеро“

Хижа „Бъндерица“

Хижа „Беговица“

слизание по труден терен с каменни пасаж и блокажи в посока север-североизток до седловината Премката между върховете Вихрен и Кутело (3.20 часа). От нея започва подсичане на южния склон на Кутело (20 минути) и за още 50 минути всечената на места в мраморния му западен склон пътека, и през мраморния ръб Кончето, излиза в подножието на връх Бански Суходол (4.30 часа от хижа „Вихрен“). След още 30 минути се достига заслон Кончето (5 часа). Маркираната пътека траверсира връх Баюви дупки, преминава през Каменишкия превал (30 минути) и след още 30 минути достига Суходолския превал (6 часа). От превала започва стръмно слизание в посока североизток край Суходолското езеро през клекове, а по-надолу

през иглолистна гора и след около 2.30 часа се достига хижа „Яворов“ (1718 м н.в., 70 места, самостоятелни и етажни тоалетни и бани, локално отопление, ресторант, бюфет).

5. Хижа „Вихрен“ – заслон „Казана“ – седловина Премката – хижа „Яворов“ (червена маркировка) – 8 часа

Тръгва се по маркираната за връх Вихрен пътека. След около 20 минути тя се изоставя и се тръгва вдясно на север по лентовата маркировка. Следват силно наклонени тревисти поляни, постепенно се набира височина, преодолява се североизточният склон на връх Вихрен, а след слизание по каменните пасаж и изкачване на скалния пряк, разделящ циркусите на Голям и Малък Казан, се достига заслон „Казана“ (2 часа). От заслона

започва стръмно изкачване по сипеите с много серпентини и през тревист терен директно нагоре (запад) за 50 минути се достига билото при седловината Премката (2.50 часа от хижа „Вихрен“). От седловината се продължава по пътеката, описана в маршрут 4.

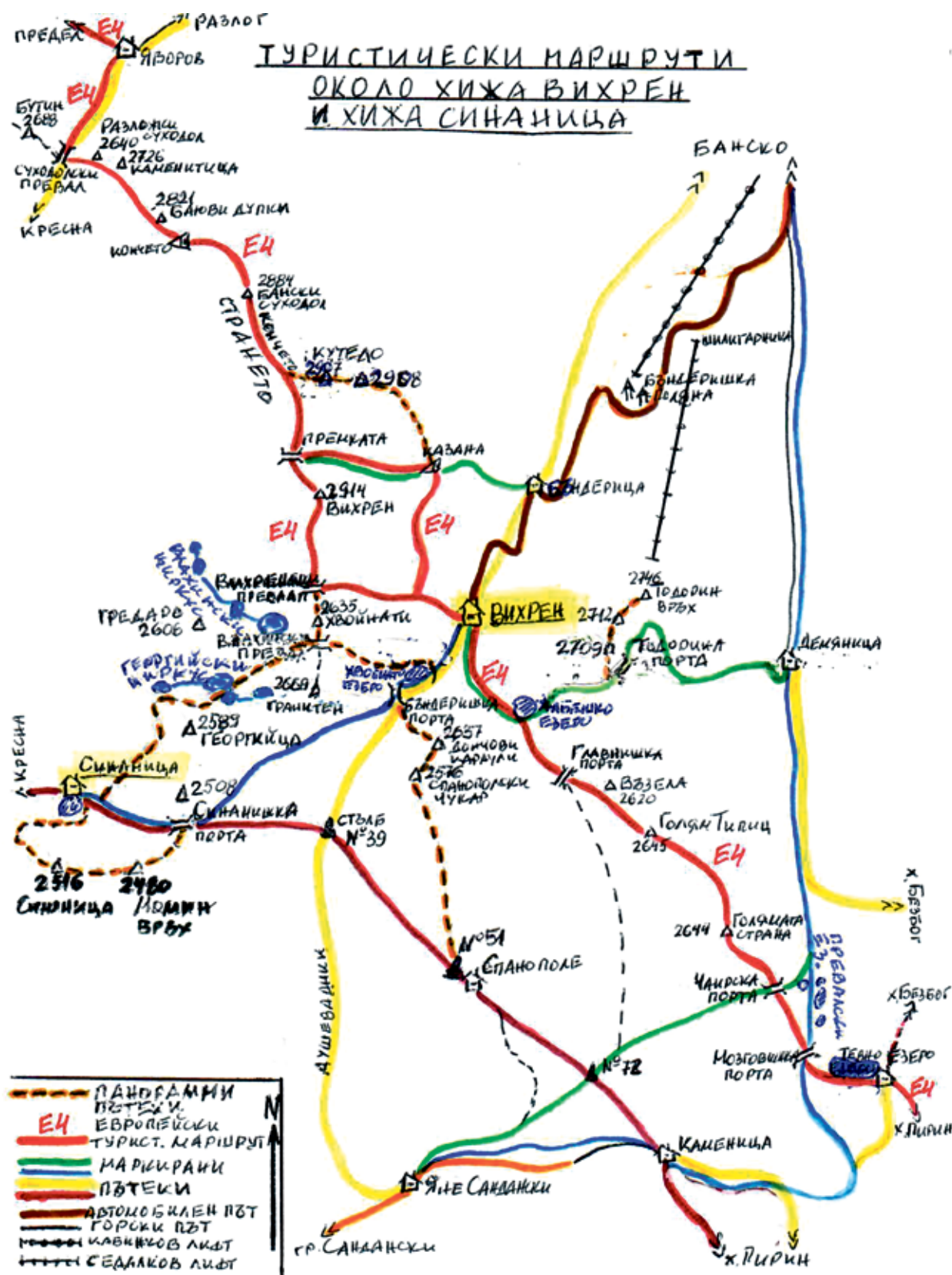
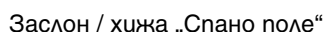
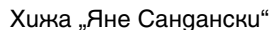
6. Хижа „Вихрен“ – Бъндеришка порта – хижа „Синаница“ (синя маркировка) – 3.45 часа

Тръгва се в югозападна посока край левия бряг на Бъндеришка река през зелените поляни в местността Равнако, с много криволици се изкачва циркусния праг и се достига източния край на Хвойнато езеро (1 час). Пътеката изкачва следващия циркусен праг край няколко по-малки езера, следи каменист улей и с къси серпентини се изкачва Бъндеришка

порта (1.50 часа). Тръгва се на югозапад вдясно от пътеката за хижите „Яне Сандански“ и „Каменица“, следят се югоизточните склонове на Синанишкото било, през хубави поляни и край едно от Спанополските езера пътеката се изкачва на Синанишката порта. От портата пътеката се изтегля надясно по склона и след хубава поляна за 30 минути слиза на хижа „Синаница“ (2203 м н.в.), 53 места, външни тоалетни и бани, собствено ел. захранване, туристическа столова и кухня, бюфет).

7. Хижа „Вихрен“ – Бъндеришка порта – хижа „Яне Сандански“ (жълта лентова и стълбова маркировка) – 5.30 часа

Маршрутът от хижа „Вихрен“ до Бъндеришка порта е описан в маршрут 6 – 1.50

**Йордан Йорданов,
експерт в БТС**

Месец май не отстъпва от другите пролетни месеци по ритуалното богатство на празниците, събрали в себе си представата за света, за невидимите сили, които владеят вселената и душата на българина. За да удовлетвори потребностите си, свързани със здраве и благополучие в семейството, добра реколта, здраве на домашните животни, нашият прародител винаги е търсел пътища за взаимодействие с природата. Конкретният начин се е определял от знанията и представите за нейната същност, от взаимовръзките в нея.

Възстановка на обичая за дъжд в Етъра

„Те ти, булка, Спасовден“ – блаженият ритуал

12 май - Свети Герман, Герман, Градушкар

Празнува се за измолване на дъжд и срещу градушки. Според народното поверие има четиринамисе градушкар - Вартоломей (11 юни), Лисе (14 юни), Вудовден (15 юни), но Герман е главният градушкар. На този ден не се работи, особено полска работа. Жените правят глинено човече с всички мъжки атрибути, което наричат Германчо или Калоянчо. Поставят го върху турска керемидо, отрупват го с цветя и с оплакване като на жив човек го погребват край реката. После правят поменална трапеза и вярват, че ще завали плодороден дъжд.

Ако на този ден се зададе облак и гръми, всички излизат от къщи и викат:

Германе, върли празниче, пренеси я градушката у пусти гори, дето секира не сече, дето колак се не меси, дето петел не пее.

На Герман се извършва и обичаят за дъжд ГЕР-МАН.

В основата на празника лежат анимистични предхристиянски възгледи за света, адаптирани към годишното честване от православната църква на цариградския патриарх св. Герман - църковен поет и горещ почитател на иконите.

21 май - Св. св. Константин и Елена

Костадиновден, св. св. Константин и Елена - последният пролетен празник, чиято обрядност подсеца за настъпващото лято. Тачи се само в някои райони на страната. Вярва се, че Еленка носи в ръкава си

градушката, а Костадин я носи в чувал. Затова се чества за предпазване от градушка.

В повечето райони на страната денят на св. св. Константин и Елена се чества само като църковен празник, посветен на Константин Велики и на неговата майка Елена. През управлението на имп. Константин (306-337) е издаден Миланският едикт (313 г.), с който християнството става държавна религия. Според преданието Елена посещава Палестина и открива Христовия кръст.

На този ден в района на Странджа планина празнуват нестинарите, които играят с боси нозе върху жарава. След играта в огъня започва нестинарското хоро около връст, на което трябва да се хванат и поиграят всички за здраве и берекет.

Имен ден за Константин, Костадинка, Динко, Елена, Еленко.

25 май - СПАСОВДЕН (Възнесение)

Според християнските вярвания, след смъртта и Възкресението си в продължение на 40 дни Христос се среща с учениците си, за да им разкаже за Божието царство. На 40-ия ден, придружен от тях и от Дева Мария, той се изкачва на Елеонския хълм до Ерусалим и оттам, пред очите на всички, се възкачва на небето, което се смята за край на Христовия път на земята. Въпреки това Христос не изоставя хората, а им изпраща Светия Дух на Петдесетница и не престава да се застъпва за тях пред Отца.

На български празникът се казва и „Спасовден“ - дума, която етимологически произлиза

за от „спасение“.

Заранта на Спасовден хората за последно се поздравяват с „Христос Възкресе!“ и отговарят „Воистина Възкресе!“. На гробовете се слагат орехови листа, за да пазят сянка на починалите. После се прелива с водица, защото в този ден горят гръските на умрелите и трябва да

Глинено човече с всички мъжки атрибути - Германчо или Калоянчо

се угасят с вода. После се прави поменална трапеза. А вечерта празнуват именниците - Спас, Спасака.

Спасовден е професионален празник на хлебари, шофьори, строители, хотелиери и цветари. В някои традиционни католически държави, например във Франция, Възнесение Господне е официален празник и почивен ден.

Но празникът има и друго послание.

За всяка беда народът е измислял обред, чрез който по магичен начин се търси изход от проблема, пише етнографът Ангел Гоев. Българската обрядност съдържа и много еротична символика. Народът е намерил

най-доброто решение за онези дълбоко патриархални времена, в които на никой не му е минавало по никакъв повод през ума, че може да има и други начини, освен естествения (т.е. нормалното съвкупление) една жена да зачене. С обичая на Спасовден народът постановил официално, че безплодието може да бъде излекувано само в нощта срещу Спасовден. Жена, която не може да зачене, трябва да преспи в нощта срещу празника под растението росен, което във фолклора е наричано „самодивско цвете“. Но жената не трябва да бъде сама тази нощ, а с придружител, с когото няма кръвна връзка! Забележително решение! Мъжът, понеже не е толкова личностно въвлечен в проблема, както съпругът на жената, е освободен от бремето, че от него се очаква дължително да я заплоди, а това (днес научно доказано) се отразява силно върху качеството на спермата. Освен това народът мъдро е предвидил да предпази бъдещото дете от възможните физиологични и психични проблеми, които кръвосмешението би могло да донесе.

Моралът на народа е проявен в ограничението, че „прелюбодеянието“ (с медицинска цел) е разрешено само веднъж в годината - на Спасовден, и около това ограничение се изгражда цялата ритуална символика на празника.

Росенът, твърди народът, цъфти само през нощта срещу Спасовден, за кратко време и листата му бързо опадат. Те трябва да попаднат върху двойката, а това се случвало точно в полунощ, когато идвали русалии и като с полъх на вятър свалили листата

на растението. Тук виждаме магичното - при съвпадението на висшата сила (полъх - Бог често идва именно в полъх на вятъра), която слиза специално и остава знак - като гарант и благословия, подпомагащи психологически постигането на крайната цел.

Има и друго интересно съвпадение - в народната медицина росенът е използван за лечение на различни гинекологични проблеми при жените!

Преди „мълчаливото лежане“ под росена обаче (двойката трябва да лежи и мълчи - не се допуска да се впускат в приказки и обяснения, които могат да доведат до поставяне началото на някакви бъдещи взаимоотношения), жената и придружителят ѝ поставят върху червен месал хляб (спасова пита), варена кокошка, бъклица вино. Отново изумява дълбочината на осмислянето на обичая - двойката да се отпусне, да се почувства комфортно, интимно-близка, споделяйки хляба и виното, което ще направи следващата стъпка - споделянето на постелята - много по-естествено!

„Терапията“ приключва малко преди първи петли. Около 2 часа през нощта, двойката трябва да остави храната и да хукне към селото, без да се обръща назад.

Смята се, че безплодието оставало там, под росена. И ако жената зачене, то това е Божият промисъл. Никой не си помислял да тълкува „случката“ като прелюбодеяние, нямало скандали, разводи... Впечатляващо народопсихология! От тогава е останал изразът: „Те ти, булка, Спасовден!“ Заради тематиката някои изследователи наричат този фолклор „блажен“.

Съдбовната дума на Луната

Кога да е Спасовден, не решава само слънчевият календар. По стара мистична традиция тук съдбовна дума има и Луната. Връзката отразява разумния компромис на християнството с древните тайнства: да е точно на 40-ия ден след Великден, който е вързан по специална формула с неделя подир първото пролетно пълнолуние. Лично Христос явно е държал на тази връзка, щом е изчакал именно този ден за Възнесението Си в селенията Господни.

3 юни - Спасовска или Петдесетнишка Задуница

В Тракия я наричат „Спасовска Задушница“, а в Северна България още „Петдесетнишка“, защото е в събота преди Петдесетница. На този ден хората посещават гробищния парк и наред с преливането, паленето на свещи, раздавките и помените, оставят орехови листа, както на Спасовден.

Празник за Теодосия, Теодосия (името означава „даден от бога“).

5 юни - ДУХОВДЕН. Св. Дух

Българите вярват, че от Велики четвъртък до Свети Дух душите на всички мъртви са на свобода - на земята. Ходят обикновено по цветята, по дърветата, а с орехова шума ги мамят, за да се съберат в този ден. На Духовден душите се прибират чак до идната година. За изпроводяк на душите хората колят курбан, правят общи трапези, пеят песни.

Страницата подготви Филипика Бондова

115 години Туристическо дружество „Трапезица-1902“

Продължение от бр. 4

По инициатива на дружеството във Велико Търново се построява най-голямата изкуствена катерачна стена на Балканите. Разработват се и се описват катерачни маршрути при манастира „Света Троица“ и Устето. Издаден е „Водител за катерачи“ с около 300 маршрута.

Фирма „Уолтопия“ гари на дружеството нова изкуствена катерачна стена, която е монтирана в спортния комплекс на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ през 2014 година.

Ски алпинистите се представят успешно още с първите си стартове през 1968 г. Сред изявените имена в близкото минало са Христо Шипчанов, Веселин Долчинков, Христо Ненков, Георги Димитров, Веселин Стефанов, Петър Петров, следвани от носителите на отличия от държавни първенства Тодор Тодоров, Николай Гугински, Росен Босев и Стефан Петров от „Еделвайс“ - Килифарево. Всяка година на 3 март Клубът по ски туризъм участва в националната проява „Ски поход на свободата“ - Шипка.

Макар и по-късно развит във времето, Клубът по воден туризъм към Туристическо дружество „Трапезица-1902“ има своето значимо присъствие както в национални и международни прояви, така и при обучението на деца и младежи.

Николай Терзиев е първият участник на клуба в Международната Дунавска регата през 1971 година. През 2001 година участниците в международната гребна проява са с актив от общо 3518 км, съответно Боряна Иванова 555 км, Людмила Тодорова 883 км и Светлана Георгиева 2080 км. Всяка година гребци от клуба участват в ТИД.

Състезателите от Клуба по планинско колоездене при ТД „Трапезица-1902“ са сред водещите в страната в този спорт и заемат призови места в състезанията в различни дисциплини. Клубът е традиционен участник в Спортно-туристическите празници „Килифор“, почиства и маркира нови трасета за крос-контри и спускане.

По традиция Клубът на туристите ветерани е активен участник в проявите от плана на Дружеството – осмомартенският женски поход, пролетните и есенните кампании „Движи се и победи“, празниците, концертите, изложбите и много други.

Клубът си сътрудничи с Клуба на пенсионера и Регионалния исторически музей във Велико Търново, а като

член и деен участник в инициативите на Българската федерация на туристите ветерани традиционно е домакин и на част от тях.

Сред съвременните приоритети на Туристическо дружество „Трапезица-1902“ е обогатяването и разнообразяването на дейностите с децата и младежите. През 2006 година към дружеството се учредява Комисия за ученически туризъм, която координира дейностите на училищните туристически клубове във Велико Търново. През 2016 година те са 8 на брой – 8 основни, 3 средни училища и Дома за деца, лишени от родителски грижи. С тях се организират походи, спортно-туристически празници, летни и зимни лагери и училища сред природата, реализират се дейности по проекти.

С учителите туристи ежегодно се провежда есенен обучителен семинар с практическо обучение в планината и опознаване на подходящи маршрути. През 2007 година, в партньорство с ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, е издаден сборник с доклади и съобщения „Туристически и спортни практики в училище“ в помощ на педагози и родители.

Възраждат се и културно-просветните и творческите инициативи, започнати от първостроителите на туризма в България. Тук се включва не само богатата дейност на туристическите хоровете към дружеството, но и организирането на регионални и национални изложби и конкурси, издаването на книги и документални филми, поддържането на собствена електронна медия – интернет страницата на дружеството.

► Някои от печатните издания на ТД „Трапезица-1902“ са:

- „Сто години Туристическо дружество „Трапезица-1902“
- Туристически маршрути в региона на Велико Търново (карта),
- „Здравей, Килифор“ (брошура),
- Туристическа карта на град Велико Търново – музеи и културно-исторически обекти,
- „Туристически и спортни практики в училище“ (сборник доклади и добри практики),
- „50 години Спортен клуб по ориентирене“ (брошура),

- „50 години Алпийски клуб „Трапезица“ (сборник),
- „100 години Клуб по пешеходен туризъм“ (сборник),
- „40 години Туристически хор „Еделвайс“ (сборник),
- „10 години съвременни училищни клубове по туризъм при ТД „Трапезица-1902“ (брошура),
- ПЪТЕВОДИТЕЛ – 17 туристически маршрута в община Велико Търново (електронно и печатно издание – 2015 г.).

Към Туристическо дружество „Трапезица-1902“ има сформирани няколко хорова формации. Вече 45 години художествените успехи и високият творчески заряд на членовете на смесен хор „Еделвайс“ и мъжката формация към него са в основата на богатата концертна дейност. Заедно с Дамския хор на туристите ветерани „Света гора“ те заслужено се радват на овацните на многобройните почитатели на туристическата песен при ежегодното си представяне в националните песенни празници „Песните на България“. Очарование внасят и изпълненията на детската вокална група „Патиланци“ при СУ „Емилиян Станев“.

Постиженията на ТД „Трапезица-1902“ и неговите клубове често са сред новините – и когато се възта нови Коледният благотворителен бал, и когато се залесява, и когато компетентно се включват към акциите на Планинската спасителна служба и кампаниите в партньорство „Движи

се и победи“.

През 2009 година се осъществи и една от най-значимите инициативи в съвременната история на дружеството – откриването на Музей на туризма и туристическите спортове в Туристическия учебен център „Момина крепост“, Килифор. Проектът е реализиран в периода 2006-2009 година в партньорство с Регионалния исторически музей, Регионалната народна библиотека „П. Р. Славеиков“ и Държавния архив – Велико Търново.

От 2011 година Дружеството, в партньорство с ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ и катедра „Скулптура“ към Факултета по изобразително изкуство, провежда ежегодно „Младежка скулптурна колония - Килифор“ с подкрепата на Община Велико Търново.

Младите творци, под ръководството на проф. Стефан Лютаков, проф. Коста Денев и доц. Георги Минчев, създават скулптурни композиции, като „Добрият змей“, „Златната ябълка“, „Къщата на Баба Яга“, „Сцена библиотеката“, входен знак към местността Килифор и много индивидуални творби от дърво, камък и метал. По този начин не само им се дава възможност за изява, но и пространството на Килифор се превръща в изложбена зала на открито.

С почит към богатото и славно минало, с поглед към бъдещето, ние, членовете на ТД „Трапезица-1902“, приветстваме всички с нашия девиз: „Живейте пълноценно!“

Румяна Николова

Ново предизвикателство: СРЪБСКАТА...

Продължение от стр. 10

Скоро от едната страна на пътя в далечината забелязваме мястото за излети - „Врелото“, във водосборната област на реките Дойчинска и Йеловичка. С нетърпение преминаваме през мостчето и чуваме шума на водата, примамливо канеща и под-сказваща за своята красота... От лявата ни страна се чува веселото ромолене на реката, виеща се през големи и малки камъни, скриваща се сред храсти и паднали дървета. Тук-там има разпръснати дървени беседки и пейки, много удобни за кратка почивка или пикник сред природата. За любителите на скалата на открито има дори огра-

дени с камъни огнища. Присъпваме и по последната стръмна пътека и ето го и него - приказен, буен, шумящ... карстовия извор „Врелото“, с цялото си величие. Усещането е странно. Всяко природно чудо е уникално и несравнимо. Колкото и прилагателни да наредя едно след друго, ще са малко, за да опишат красотата му, красотата на една малка частица от богатата природа. Колкото и да си чел, колкото и снимки да си гледал, не е достатъчно... просто трябва да се види, да се усети. Давай си сметка за величието на природата и се чувстваш толкова малък и незначителен. Чувстваш се запленил и не може да си тръгнеш просто

така. Затварям очи и оставам капките вода, облени от слънчевите лъчи, да измият сивотата от душата ти и да внесат радост и желание за живот. Просто стоим и гледаме, забравили за момент дори и фотоапарата, който допреди момент използвахме така ожесточено. Сякаш вкусваш първата лъжичка от много вкусен десерт и знаеш, че следващата ще е още по-хубава. Опитваме се да запечатим тази приказка в няколко снимки, но накрая се усмихваме, като си мислим колко невъзможно е това... Всичко се мени всяка минута, а слънчевите лъчи придават нови и нови краски.

Водопадът „Тунавица“ е последната ни отбивка за деня.

Смята се за един от най-красивите водопади в Сърбия, макар височината му да не е над повече от 20 метра. Красотата на водопада ни поглъща. Въпреки че на пръв поглед изглежда непристъпен, пръснатите из подножието му скали примамват да се докоснеш до него съвсем отблизо. Посядаме за миг точно в подножието, където се изсипва с пълни шепи водната благодат. Попиваме водните капки, носещи напевната, весела песен на водопада, неговата красота и емоция. Вдишваме дълбоко, сякаш се опитваме да поемем колкото можем повече от тази красота. Усещането е приятно, просто прекрасно. Всяко природно чудо е уникално и несравнимо.

Денят вече е към своя край и героите са уморени. За перфектния завършек на деня предстои сръбска скара в Димитровград в етнокъща „Калица“.

Тръгваме си усмихнати, с приповдигнато настроение, като отнасяме с нас частица от тази красота. За пореден път се убеждаваме, че Сърбия е една малка съкровищница. Просто трябва да я отворим. На толкова малка територия има събрани толкова природни чудеса, красиви, величествени, леко страховити, но всички по своему пленяващи.

Силвия Михова,
секретар на ТД „Осогово“ -
гр. Кюстендил

№ 7 Природозащитен център „Пода“ и Храм-паметник „Св. св. Кирил и Методий“

Местността Пода е обявена за защитена през 1989 г. по предложение на Българското дружество за защита на птиците, на което е официално възложено стопанисването ѝ. В нея освен изключителното многообразие на птици се намира единствената по черноморското ни крайбрежие смесена колония на бяла лопатарка, блестящ ибис, малък корморан, нощна, червена, гривеста, малка бяла и сива чапла. Защитената местност Пода е едно от малкото места в Европа, където на площ от 1 кв. км са установени 284 вида птици.

Местността е разположена южно от Бургас, северно от кв. Крайморие и източно от пътя Бургас – Созопол.

Името на местността произлиза от дървен сал — „под“, теглен от въже, чрез който се преминавало през пороса на Мандра до началото на 20 век. Центърът предлага постоянна изложба, представяща уникалното биологично разнообразие на защитената местност. Птиците могат да се наблюдава със специализирана оптика, а две големи тераси и наскоро построена 7-метрова кула помагат за необезпокояваното им наблюдаване. Местността е уникална природна територия, съхраняваща в себе си огромно биоразнообразие — стотици видове растения, птици, риби, земноводни, влечуги и бозайници.

Над Пода преминава и вторият по големина в Европа миграционен път на птиците - Виа Понтика, като годишно оттук прелитат над 250 000 екземпляри. Оттук прелитат и цялата популация на розовия пеликан, която се състои от над 40 000 екземпляри и хиляди видове хищни, водоплаващи и пойни птици.

В местността е едно от най-големите находища на пъстрия смък — най-голямата змия в страната; етруската земеровка — най-малкия бозайник в Европа; екзотичната нутрия и световнозастрашената видра.

Един от главните символи на Бургас е Катедралният храм „Св. св. Кирил и Методий“, най-старата християнска обител в града. Основите му са положени през 1895 г., но бива завършен едва през 1907-ма. Сградата представлява трикорабна базилика, изидана от зелен айтоски камък, мрамор и тухли. Впечатляваща е вътрешната му украса: петте мраморни арки, които сякаш го разделят на две, иконостасът, изработен през 1930 година от майстора-дърводелец Крум Кошаревски, великолепните стенописи и прекрасните икони, като „Свети Седмочисленици“, „Света Богородица“, „Свети Йоан Рилски Чудотворец“ и много други, по-голямата част от които са дарени на храма. За съжаление през 1953 г. пожар поврежда много от тези безценни творения и едва през 2008 година на катедралния си празник 11 май обновеният храм отново отваря врати.

ПОКАНА

УС на Туристическо дружество „РУЕН“ - Пловдив, свиква **ОБЩО СЪБРАНИЕ**
на 22.06.2017 г. в 18:00 часа в салона на ТД „ШИПКА“, ул. „Крушево“ № 1, със следния

ДНЕВЕН РЕД:

1. Утвърждаване на нови членове.
2. Отпадане на нередовни членове.
3. Отчетен доклад на УС за дейността на ТД „РУЕН“ през 2016 г.;
4. Отчет на КК;
5. Приемане бюджет за 2017 г.;
6. Прекратява мандата на председа-

- теля на УС и КК и членовете на УС и КК поради изтичането му и ги освобождава от отговорност.
7. Избор на нов УС, председател на УС, КК и председател на КК.
8. Избор на делегати за ОС на БТС и ТС „Чернатица“;
9. Промяна в устава на ТД „РУЕН“;

10. Утвърждаване на официален интернет сайт, лого (емблема) и нови членски катри на ТД Руен.
11. Утвърждаване на решения на УС относно хижата.
12. Вземане на решение за стопанисване на хижата.
13. Разни.

При липса на кворум събранието ще се проведе същия ден в 19:00 часа, на същото място и при същия дневен ред. Избраните делегати да носят лична карта и членска карта.

ПОКАНА

Заповядайте
от 21 до 23 юли 2017 г.
на традиционния
**ВЪЗПОМЕНАТЕЛЕН
ТУРИСТИЧЕСКИ ПОХОД -
ПРЕКЛОНЕНИЕ „ПО ПЪТЯ НА
ЧЕТАТА НА ЦАНКО ДЮСТАБАНОВ“**
- една разходка в историята,
един урок по родолюбие и
патриотизъм, движещ се в зелената
приказка на Предбалкана и Балкана.

Подробности и заявки за
участие - до 13 юли 2017 г. на
тел: 0884 917706; 0898 451660;
0878764443 - Милка Караджова.

Великден е един от най-святите християнски празници. Ние, туристите от Туристическо дружество „Осогово“ - град Кюстендил, избрахме да популваме и да се насладим на духа и красотата на древна Елада. Гърция е чудесно място за равностметки и отмора.

За три дни посетихме две от най-красивите пещери в Гърция - пещерата „Маара“ (Ангитис) и Алистратската пещера. Забележителностите на град Кавала, Керамоти, остров Тасос. През втория ден нашата екскурзия продължи с пешеходен преход към планината Ypsarion (1204 м). Градът Панагия, който е амфитеатрално разположен, както и древната Агора.

В село Копривлен, преди митницата, пием кафе, примесено със сладка раздумка с местните, и потегляме за първата ни отбивка от нашата програма. Само на 30-ина километра от граничния пункт и едва на 7 км в страни от главния път към Драма се намира една от най-красивите пещери, които сме виждали - пещерата „Маара“ или пещерата „Изворите на река Ангитис“. До нея води криволичет път, почервенял от цвѣта на почвата наоколо. Самата река минава през центъра на град Драма, има богата история и много имена. Находките от пещерата са на възраст повече от 30 000 години. Намерени са инструменти, сечива и оръжия, създадени от първобитни хора преди повече от 5000 години, както и скелет на мамут. Находките се пазят в Археологически музей в Драма. Тя е единствената благоустроена речна пещера в Гърция. Всъщност реката си тече през пещерата, а своеобразният водопад се дължи на водно колело, построено в началото на XX век. До 1930 г. то е било дървено, но след това е заменено с метално, което си стои и до ден днешен. Пещерата е пълна със сталактити и почти няма сталактити. Това е напълно логично - по дъното ѝ тече река, така че няма как да се образуват. Някои от скалните образувания са наистина огромни - над 15 метра!

Проучвателните дейности в пещерата започват едва през 1978 г. от френски и гръцки спелеолози, които изследват първите 500 метра от пещерата. Точно те са благоустроени и отворени за посетителите. „Маара“ на арабски означава „малка пещера“, но същата дума пък на иврит значи „вода от планината“. В нея има пет вида прилепи. Бяхме много изненадани, когато, вперили поглед в кристално чистата вода, мърнахме рибки, за които екскурзоводът ни обясни, че са ендемити.

Пещерата „Алистрати“ се смята за една от най-големите и красиви пещери не само в Гърция, но и в Европа. През 1975 г. започва организираното ѝ проучване. Сталактитите и сталактитите са с уникална

Великденска приказка от остров Тасос

красота. Богатата пещерна украса, както и едрите и различно оцветени сталактити и сталагмити със забележителни форми оставиха дълбоки впечатления у нас. Екскурзоводът ни разказа, че хеликтитите са редки форми, които са създадени при специфични условия, като показват растеж в различни направления. Във вътрешността на пещерата се срещат още синтрови езера, корали и граперии. Цвѣтът на пещерните образувания е в зависимост от геоложкия строеж на скалите и наличието на различни химични микроелементи.

Пием кафе в Кавала - град на Егейско море, или както гръцците му казват - Пелагос. А там свят, хора, светлини, плажове, кафенета на брега, и още, и още... Разгледахме стария град с крепостите, центъра и акведукта от римско време, имаретата, къщата и паметника на египетския халиф Мехмед Али, църквата „Света Богородица“ и крепостните стени. А за плажа, палмите и сините води няма нужда да ви казвам, краката ви сами ще ви отведат до тях.

Следва Керамоти. В него няма огромни тълпи от туристи, нито големи и лъскави хотели, и именно в това се състои неговият чар. Разположено е на миниатюрен полуостров, създаден в продължение на милиони години от наносите на река Нестос (Места). Живописното малко градче е с необятна плажна ивица и подкупващо спокойна атмосфера, която дори гларусите и чайките не смеят да нарушат. Живописната крайбрежна улица е осеяна с малки и кокетни таверни, кафенета и сладкарници. Ежедневието в Керамоти е запазило своя спокоен ритъм отпреди десетилетия. Доскоро малко рибарско селище, сега е транзитен пункт,

от който се отправихме с ферибот до остров Тасос. Тасос е островът с лазурносиньо море, наситенозелени гори, гори и в най-големите гори, и с бели издялани скални масиви от мрамор. Пътувайки към него с ферибота ти се струва, че пред теб има висока и зелена планина, заобиколена с бяло-сива зигзагообразна линия, скали, бели петна в дълбочина и разхвърляни къщички. Борове, елхи, чинари, кипариси и вечнозелени храсти са само част от необичайната за един остров растителност. Фериботът минава покрай безлюден остров с формата на мандолина. Чайките са свинали да кръжат около нас, очаквайки да хапнат каквото и да било - бисквити, солети, хляб. Акостираме в Лимена, най-голямото селище на остров Тасос.

Уморени и в същото време заредени с много впечатления и емоции, очакваме изненадите, които ще ни предложи следващият ден. Прегостоеше ни да се изкачим до върха на най-високата планина на остров Тасос. Преходът нагоре към планината Ypsarion, 1204 метра, е труден, но много интересен. Минаваме през стара гъста гора, състояща се от огромни кестенови дървета, чинари и бор. През целия път нагоре до върха на планината гледката е невероятна. След 4 часа стоим на върха на планината. Пред очите ни се открива великолепен гледка към върховете Пророк Илия, Цутула и Фонас. Гледките си струваха всяка крачка.

Историята, която ни разказа за това островче, е много интересна. Според нея бог Зевс отвлѣкъл същѣрѣята на финикийския цар Агенор - Европа. Брат ѝ Тасос тръгнал да я търси по света. Тасос спрял на острова да си почине, но привлечен от красотата му, така и не си тръгнал от него.

Според друг мит Тасос е Островът на сирените. Закътаните плажове идеално пасвали на срамежливите красиви жени с опашки на риба и прекрасни гласове, които омагьосвали всеки, чул техните песни. Пак според легендите сирените, които опитали да отклонят Одисей от неговия път, са живели именно на Тасос. Митове много, но безспорно доказано е, че в древността траките са тези, които владеят острова най-дълго. Те започнали да разработват рудните находища на Тасос и да добиват изключително качествен бял мрамор, злато и дървесина.

Старата столица на острова - Панагия, ни допадна много. Разходихме се из тесните улички. Тя е запазила старата си градска архитектура. Уличките са много тесни и превозните средства едва се провират. Къщите са белосани и покрити с каменни плочи вместо с керемиди. В Панагия си струва да видиш местната църква и да си купиш зехтин от фамилия Сотирелис.

Лименас - столицата на Тасос, беше следващата ни спирка. Близко до пристанището се намират останките от Агората и древния пазар. Наблизо е и Археологическият музей. Нищо кой знае колко впечатляващо, даже на моменти се чувствахме като у дома - неподвържани старини, но... тръпката от комбинацията на история, море и глъчка си заслужава да отделиш половин час. Старият град е друга забележителна спирка. Близко до него се намират светилищата на Артемидата и Дионисий, а нагоре по хълма са Античният театър, Акрополът и храмът на Атина. Театърът е от V век пр.н.е. и е събрал 2-3 хиляди зрители. През I век сл.н.е. е ремонтиран от римляните, за да може да се използва за гладиаторски игри. Третият ни ден започна с

обиколка на стокилометровия остров. Разходихме се из главния град, носещ същото име. А после манастирите и девствените плажове - основните туристически атракции на острова, задържаха нашия поглед и не можехме да се откъснем от тях с часове. Плажът в залива Макриамос, който е в непосредствена близост до Лименас, ни поразил с кристално чистите си води и пясък. Той е със „Син флаг“ - признание за запазена екологично чиста природна среда. Пчелни кошери почти навсякъде се забелязват по хълмовете. Говори се, че освен добив на зехтин и мед на Тасос има и златни залежи. Мраморът е другата забележителност на Тасос, изнася се в цял свят. Имахме възможност да видим колко камиона, натоварени с мраморни блокове, преминават с ферибота.

Алики е перлата в короната на остров Тасос. Най-известният археологически паметник на острова и в същото време двата най-романтични и закътани плажа. Малкото рибарско селище е заключено между два залива и самото място е невероятно красиво. Езическият храм е издигнат през седми век преди Христа, като по това време градът е бил доста населен. Днес има 3 къщи вдясно и 3 къщи за гости. Истинска магия - малък залив с пясъчна ивица и камъни тук-там. Дъното на морето тук е с камъни, но не камъчета, а по-скоро големи каменни плочи като нахвърляни от брега, а от двете страни на залива са скалите и причудливите дървета.

Продължаваме на юг към манастира „Свети Архангел Михаил“. Той е построен върху скалите над морето; за да го разгледаш, трябва да си прилично облечен. Но спасение има - на място ни осигуриха дълги поли и шал за раменете. От малкото магазинче можеш да си набавиш светена вода, горнесена от Атон. Тук непрекъснато прииждат туристи, за да се поклонят на Чудотворната икона. Всички онемяват от приказно красивата гледка към Залива на сирените.

Сега виждаме колко са облагодетелствани хората, които днес населяват земите на древните елени.

Пътешествието ни спира дотук. Следва връщане по добре познатия път с ферибота.

Този оазис ни зареди напълно с много положителни емоции. Пътят ни към България следваше едни големи планини, чукари, каньони, реки и тунели, мостове и пропасти. Видяното някак се плъзга пред нас, докосва ни почти неуловимо, ефирно, и отминава. Всичко се изнизва като на кинолента. Липсват ни разтърсващото усещане, изригващата емоция, поглъщащото преживяване на това, до което се докоснахме.

Силвия Михова,
секретар на ТД „Осогово“ - гр. Кюстендил

В САЙТА

НА BTC -

www.btsbg.org

можете да намерите информация за: стоте национални туристически обекта, телефони и адреси на туристически дружества и хижи; клубове в състава на BTC и федерации; история, цели, нормативна уредба и управленска структура на BTC.

Планинска
спасителна
служба

При нещастен случай
дежурни телефони:

GSM: 1470

за абонати на MTEL и VIVACOM

0887 100 237/238

- за абонати на останалите оператори;

02 963 2000 - стационарен телефон

Централен дежурен пост,

свързан с телефон 112

www.pss-bg.bg

ГЛАВЕН РЕДАКТОР: Емилия Матеина

РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ: проф. д-р Николай Овчаров; проф. д-р Витан Влахов; инж. Иван Петров - председател на Българската асоциация по картография; доц. Сандю Бешев - алпинист, историк на българския и световния алпинизъм; доц. Кънчо Долапчиев, Елисавета Първанова, м. с. по алпинизъм, Йордан Йорданов - експерт „Хижи и маркировка“ в BTC, Константин Койнов - ориентировач, генерален секретар на Българската федерация по ориентирване

Графично оформление и предпечат: Милен Дивитаков

Издава: БЪЛГАРСКИ ТУРИСТИЧЕСКИ СЪЮЗ

Адрес на редакцията:

1000 София, бул. "Васил Левски" № 75, ет. 5, ст. 525, ПК 427

Тел: 02/ 93 00 680; ISSN-0205-0943

www.btsbg.org

Ако изпращате текстове по електронната поща, дублирайте задължително на двата адреса: exobts@gmail.com и на emateina@gmail.com

В редакцията не се приемат ръкописни текстове.
Срокът за приемане на материали е до 30-о число на съответния месец.

Печат: "Алианс ПРИНТ"

Ново трасе за планинско колхозене очаква любителите на спорта в Петрич

„Папреница“ (Paprenitsa) е името на новото колхозно трасе, което клуб „ВИВО“ изгражда край гр. Петрич. То е с дължина 2756 м и е разположено в ниската част на планината Беласица, като финалът му отвежда колхозците в Петрич, недалеч от самия център на града.

През месец май новото трасе бе домакин на състезанието Petrich DH1, което се явява първи кръг от Българските даунхил серии и е включено в календара на Международния колхозен съюз, което означава, че ще носи точки и за световната ранглиста. Petrich ще събере в най-южния български град около 150 участници. Състезателите ще започват спускането си от изоставената сграда на бившата гранична заграда „Нуса“ в местността Папреница, откъдето идва и името на трасето.

По време на провела се изложба „Дестинация Петрич: активна и атрактивна“, организирана от Община Петрич в град София в периода от 6-и до 19-и април, един от основните акценти в изложбата бяха представени от колхозци на клуб „Виво“, които започват спускането си от изоставената сграда на бившата гранична заграда „Нуса“ в местността Папреница, откъдето идва и името на трасето.

„Клуб за екстремни спортове – ВИВО (VIVO)“ е официално регистриран като сдружение за осъществяване на дейност в обществена полза. От основаването до днес клуб VIVO привлича около 20 състезатели в дисциплината Downhill DH - спускане с колела, от различни краища на България: Русе, Сопот, Бяла, Червен бряг и София. За изминалите години състезателите на клуба са спечелили над 100 медала и три купи за шампион в категорията си.

На 25 март 2017 г. групата задружни ученици и учители от Туристическия клуб на Природо-математическата гимназия „Акад. Сергей Корольов“ - Благоевград, заедно с ръководителите Ваня Стоева, учител по география, и Владимир Стоянов, учител по физическо възпитание, поеха за първи път в тази календарна година на преход в съседна страна.

Сутринта целият екип тръгна енергично към целта, а именно Смоларският водопад – най-високият водопад както в Македония, така и в цяла Беласица. По пътя към групата се присъедини и опитен екскурзовод, който преведе ентузиастите през малките македонски селца и им разказа под формата на игра откъде произлизат имената им. Пътуването беше дълго и когато пристигнахме, настроението се повиши. От Смоларския водопад ни деляха само 10-15 минути

Разходка из македонските водопади

лека разходка. Той е най-висок в Република Македония и в планината Беласица с пад на водата от 39,5 метра. По пътя, както и на самия водопад, снимки не спираха да се правят и както ще се досетите - на тях можеше да се видят само усмивки. По-късно през деня посетихме Колешнишките водопади, които спокойно може да се определят като много по-красиви. Там се тестваха и уменията на учениците, които решиха да се изкатерят по-близо до избора на реката. Имаше

намокрени крака и чорапи, но това не повлия на настроението. Времето обратно към автобуса беше запълнено от забавни анекдоти и вицове, разказани от учители и ученици. Съботният ден беше оползотворен и всеки беше свободен да се отпрати към дома.

Очаквайте още приключения от Туристическия клуб на ПМГ!

Васил Кърреков,
ученик от 10 „В“ клас
на ПМГ, гр. Благоевград

Дарителска кампания на Българския туристически съюз

Да възстановим заедно хижа „Богдан“

Построена преди 75 години от копривщенските туристи, хижа „Богдан“ е най-близкият подслон до средногорския връх със същото име. Преди 20 години тя изгаря, а това означава, че всички планинари и любители на природата, които минават през района на хижа, виждат само руини.

Затова ние Ви призоваваме:

**Нека съберем
100 000 лв., за да
изградим хижа.**

Нека продължим традицията, според която от зората на организираното ту-

ристическо движение хижите са се строили изцяло с дарения и доброволен труд.

НАЧИНИТЕ ДА ПОМОГНЕТЕ СА:

Като дарите средства в Централата на БТС или с пощенски запис на адрес: София, бул. „Васил Левски“ № 75, 5-и етаж, Пощенска кутия 427 в Централна поща, както и с доброволен труд.

Дарителската кампания се осъществява с помощта на ФПББ по програма „Да постигнем повече“, финансирана от фондация „Америка за България“.

С КНИЖКИТЕ НА 100-ТЕ НТО и в делник, и в празник

На 6 май бе сватбата на Иван Георгиев. Дни преди това той дойде в централата на БТС и купи 120 книжки от Националното движение „Опознай България – 100 национални туристически обекта“. Беше усмихнат и доволен от своя избор – да направи нетрадиционен подарък на гостите, дошли на неговата сватба.

Ние, работещите в най-старата неправителствена организация, го поздравяваме и вярваме, че в неговия жест към близките му хора освен проява на внимание има и още нещо, което неизбежно е свързано със завета на Алеко Константинов „Опознай родината, за да я обикнеш“.

